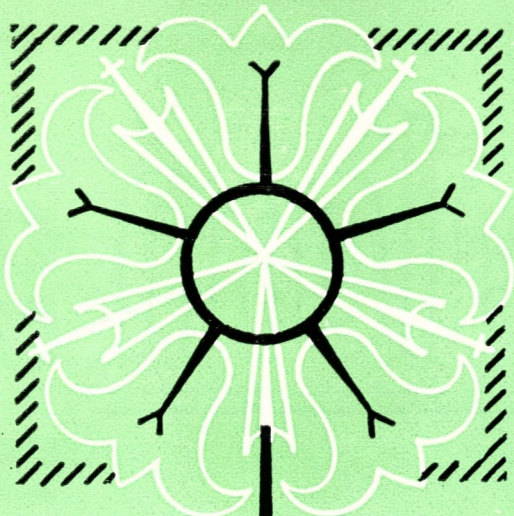
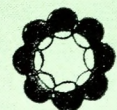

moteris

1964

6 lapkritis
gruodis

T U R I N Y S

Dr. T. Žiūraitis, O. P.	Mūsų motinos ir atominio amžiaus rūpestis	2
M. Varnienė	Trys Karaliai ir pagarba vaikui	4
N. Kulpavičienė	Michelangelo	6
D. Bindokienė	Vienišas namas	9
N. Narutė	Žiemos pasaka (eil.)	12
Janina Narūnė	Stebuklingoji motina (eil.)	12
I. Lukoševičienė	Kartų dialogas	13
Z. Daugvainienė	K. L. K. Moterų D-jos suvažiavimas	15
• Organizacinė veikla	K. L. K. Mot. D-jos 15 metų veiklos apžvalga	17
	O. Jonaitienė	
T. Sekonienė	Katalikė lietuvė tremties kelyje	18
• Šeima ir Mokykla		
I. Malėnas	Motin ar čia ne tavo darbas	20
L. Dambriūnas	Mokyklinio laikotarpio lietuviškas auklėjimas	21
• Moterys Pasaulyje		23
• Madų ir grožio pasaulis	Veda I. Kairienė	24
• Šeiminių kampelis	Veda A. Rusinienė	26
• Knygų apžvalga		29

ILIUSTRACIJOS

Memline	Trijų Karalių pagerbimas	1
J. Paukštienė	Malda (aliejus)	2
Raffaello	Madonna Alba	4
Michelangelo	Dievas laimina pasaulį (freskas)	6
Michelangelo	Dovydas (marmoras)	7
Michelangelo	Madonna Bruegge (marmoras)	8
J. Paukštienė	Mergaitės portretas (aliejus)	10
K. Sklėrius	Žiema Kaune	13
J. Mikėnas	Rima	14

"MOTERIS" Lietuvių Moterų Žurnalas Nr. 6 (42) 1964 m.
 Leidėjos: Kanados Lietuvių Katalikių Moterų Draugija.
 Vyr. redaktorė: Izabelė Matusevičiūtė.
 Administratorė: Bronė Pabedinskienė.

Redakcijos ir administracijos adresas: 57 Sylvan Ave., Toronto 4, Ontario. Spaudė "Žiburių"
 Spaudos Bendrovė, Toronto, Ont. Viršelis ir meninė priežiūra N. Kulpavičienės. Atskiro
 numerio kaina 75 ct. Prenumerata metams \$4.00.

"MOTERIS", Lithuanian Women's Magazine. 1964 No. 6 (42)

Printed by "The Lights" Printing and Publishing Co. Limited in Toronto. Single copy 75 c.

moteris

LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS

1964

Nr. 6 (42)

TRIJŲ KARALIŲ PAGERBIMAS

MEMLINC

ŠVENTŲ KALĖDŲ IR NAUJŲJŲ METŲ PROGA NUOSIRDŽIAI SVEIKINAME VISAS IR VISUS MŪSŲ ŽURNALO BENDRADARBES IR BENDRADARBIUS IR VISĄ DIDŽIULĘ SKAITYTOJŲ ŠEIMĄ, LINKĖDAMOS TYRO KALĖDINIO DŽIAUGSMO IR ISTVERMĖS ATEINANČIAIS METAIS TIESOS IR MEILĖS TARNYBOJE.

LAI UŽGIMĖS KŪDIKĖLIS JĖZUS SUJUNGIA VISŲ LIETUVIŲ ŠIRDIS NAUJA MEILĖS JĖGA IR KALĖDŲ NAKTIES ANGELŲ GIESMĖ TEATNEŠA PALAIMĄ VISOMS MŪSŲ ŠEIMOMS ESANČIOMS PLACIAME PASAULYJE IR PASILIKUSIOMS BRANGIOJE TĖVYNEJE!

“MOTERS” ŽURNALO
LEIDĖJOS, REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA

MŪSŲ MOTINOS IR ATOMINIO AMŽIAUS RŪPESTIS

Dr. T. ŽIŪRAITIS, O.P.

Visokių yra rūpesčių. Nevisi yra verti rimtesnio dėmesio. Visų mūsų Motinos - Marijos rūpestis yra prasmingiausias, nes Jos asmenyje glūdi dangaus ir žemės vilčių įsikūnijimo tęsinys.

Kiekvienas gyvenimo laikotarpis, taigi ir mūsų – atominis amžius turi savo rūpesčių: visada jie pasižymi reikšmingumu, bet ne visada prasmingumu.

Atominio amžiaus dvasia reiškiasi taip vadinamu modernišku arba *egzistenciniu* rūpesčiu. Jis yra labai reikšmingas savo veržlumu, bet permažai prasmingas savo turiniu. Tai egzistencialistų rūpestis. Jie siejasi *konkrečiu* žmogumi, jo kova už būvį, už individualų žmogaus didingumą. Egzistencialistai ir jų nekritiškai pasekėjai skelbia, ką jau nuo seniausių laikų puikiai žinome: *kas* yra žmogus, kokia jo esmė. Tačiau pasiliko neatsakyta: *kaip* konkrečiai egzistuoja tas žmogus, kokia jo būtis šiame pasaulyje. Kitaip sakant: praeities išminčiai paaiškino tikrąją žmogaus esmę – esenciją, dabarties – apreikštos esmės konkretų buvimą – egzistenciją. Dar daugiau: tie modernieji įrodys, kad konkretus žmogus yra vienintelė egzistencija, tobuliausia žmogaus tikrovė; žmogus – tai egzistencija.

Žodžiu, praeities žmogaus nagrinėtojus esą tenka pavadinti esencialistais, dabarties žmogaus tyrinėtojus – egzistencialistais. Toks rūšiavimas tam tikru

atžvilgių yra labai reikšmingas, bet savo galutinėse išvadose permažai prasmingas. Dažniausiai *visi* egzistencialistai kovoja už tokį žmogaus didingumą, jo konkretų tobulumą, kuriam įgyvendinti jokių vilčių negali būti.

Jei konkretus žmogus yra vienintelė egzistencija, tai Dievas ir Jo kūriniai neverti net egzistencijos vardo. Ir pagaliau, anot visų egzistencialistų rūpesčio, žmogaus tobulybė – jo egzistencija, tada žmogus turėtų būti Dievas arba bent gyvulys, kas yra nesąmonė. Dievas yra pati Tobulybė: Jo egzistencija yra Jo gyvenimas, Jo gyvenimas – ta pati Jo egzistencija. Gyvulys negali progresuoti, nes sukurtas taip, kad jo apspręsta egzistencija – Jo galutinė tobulybė. Net ir evoliucijos kelyje, gyvulys liks nepažangiu gyvuliu. O jei prieš daug bilijonų metų ir būtų buvusi privilegijuota beždžionė, verta priimti žmogaus sielą, tai ir toji privilegija paliudytų, kad ne evoliucija, bet Dievas žmogų kuria. Naujausi gamtos, filosofijos ir teologijos mokslų daviniai įrodė, kad tokiai beždžionei atrasti yra mažiausiai vilčių (Plg. M. Grison: *Problèmes d'origines*. Paris 1959; vok. – *Geheimnis der Schoepfung*. Muenchen 1960; ir visa eilė kitų tuo klausimu veikalų).

II

Konkretus ir apskritai žmogus nėra nei Dievas,

nei gyvulys, bet protingos prigimties tvarinys. Jis yra kūriny ir kūrėjas. Todėl jam gamta nėra paruoštas stalas, bet kad jis pats tą stalą paruoštų, ne tik savo egzistencijai pratęsti, bet ją vispusiškai tobulinti — vis prasmingiau *gyventi*. Kiekvienas konkretus daiktas reiškia paprastą buvimą, nes jis savęs neapreiškia; augalai ir gyviai reiškia įvairaus laipsnio egzistenciją, nes jie gyvybe savo buvimą apreiškia; konkretus žmogus turi šiame pasaulyje augščiausio laipsnio egzistenciją, nes ji yra ypatinga *Kūrėjo dovana* — asmuo pagal Dievo, kaip Triasmens, Asmenybės, paveikslą ir panašumą. Dovana turi savo paskirtį.

Išmintingas žmogus veikia prasmingai. Taigi ir jo dovana negali būti, normaliu atveju, išmintingumui prieštaringa. Tokio žmogaus dovana turės kilnios reikšmės, t.y. ji bus prasminga savo turiniu ir paskirtimi: juo prasmingesnė dovana, juo kilnesnės paskirties. Kiekvienas žmogus yra prasmingiausia *Kūrėjo dovana* šiame pasaulyje, turinti tobuliausią paskirtį, pašaukimą: savo individualioje egzistencijoje vis labiau ryškinti Tą, kuris yra *įsikūnijęs* Tiesa, Kelias ir tuo pačiu *Gyvenimas*.

Štai kodėl žmogaus egzistencija, gauta iš prigimties ir palaikoma kovoje už būvį, nėra tikrasis gyvenimas, o tik išsilaikymas — pragyvenimas, žmogaus vegetavimas. Atominio amžiaus egzistencinis rūpestis yra, geriausiu atveju, tik pragyvenimo rūpestis, jau žinomas nuo seniausių laikų. Net kultūringiausias gyvenimas nėra krikščioniškas idealas, nes žmogus gali siekti idealo, bet ne jį sukurti. Žmogaus idealas tapo Kūnu Kristaus asmenyje, idant žmogus Jo malone ir savo kūrybingumu gyventų ir, anot Kristaus, vis daugiau gyventų.

III

Krikščionybės mokslo ir gyvenimo šviesoje regime tobulą konkretaus žmogaus idealo prasmę, tikslą ir tuo pačiu turime priemonių tikslui siekti. Ateistinis egzistencializmas bent pripažįsta, kad jo rūpestis baigiasi niekinančiu nieku. Teistinis egzistencializmas, nors ir pripažįsta bei išpažįsta Dievą, bet tariasi atpirksiąs savo „originalumu“ viduramžių tradicinį ir dabarties ateistinį žmogaus rūpestį. Jie ims ir įrodys, kad yra moderniškai, ne tradiciniai; atliks

tokią misiją konkrečiam žmogui suprasti, kokios neatliko tokie Aristoteliai, šv. Augustinai, šv. Tomai Akviniečiai, Duns Skotai ir kiti, kuriems moderniškumas reiškia tiesos ir meilės įgyvendinimą savo laiko dvasioje.

O tie tradicininkai tokios „egzistencinės“ misijos neatliko, nes jiems žmogus buvo nei Dievas, nei gyvulys, nei biologiškai stokojanti būtybė, nors jie matė, kad žmogus neturi liūto jėgos, stimos eiklumo, jaučio ragų, kregždės vikrumo ir t.t. Jie nebuvo egzistencialistai, todėl jiems rūpėjo tikrasis žmogus, bet ne tos gyvulių ypatybės, kurios žmogaus prigimčiai nepriklauso: kas prigimčiai nepriklauso — negalima stokoti! Dievas neturi jokių stiprybės raumenų, bet Jis nėra stokojantis. Be reikalo ir tokių pavyzdinių liūtų žemintume, kad jis neturi ragų, sparnų ar kitokių jam nepriklausančių ypatybių...

Neatliko minėti tradicininkai „egzistencinės“ misijos, nes jie iki šiol yra giliausiai įžvelgę: kas yra ir kaip turi būti *visoje* tikrovės sarangoje tikroji egzistencija ir tikrasis gyvenimas (Plg. Jakob *Homes*: *Zwiespaeltiges Dasein*. Freiburg im Brsg. 1953; Die dt. Thomas-Ausgabe, *Summa Theologica*, tom. 6, 7 ir ypač 10).

IV

Todėl ne atominio amžiaus „Moderniškas“, egzistencinis rūpestis, bet ypač visų mūsų Motinos rūpestis, pakartotas Fatimoje, yra ir bus mums vertingiausias. Jos rūpestis — Dievo rūpestis. Dievas geriausiai žino, ko mums reikia. Bet turėtume nepamiršti, kad be žmogaus valios — Marijos sutikimo, nei Įsikūnijimas nebūtų įvykęs. Pildydami Marijos prašymus, dėkingiausiai išreiškiame Motinos ir savo valią Išganytojui. Tai malda ir atgaila — toji dvasios atominė energija pajudins pagaliau žemę, sunaikins tarptautinio gyvųjų kapinyno — komunizmo uždėtas grandines, kelsis žmonija Dievo ir Tėvynės garbei. Kelsis kryžių kraštas prie gintarinės Baltijos krantų. Grįš pilnutinio gyvenimo pavasaris Lietuvon. Grįš jis tenai amžiais žaliuoti, palaiminta laisve bręsti ir bujoti. Grįšta pavasariai pro sniegus ir gruodą — tokia yra gamtos sezoninė paslaptis. Panašiai grįšta ir laisvės dienos — tokia jau maldos ir atgailos ištikimųjų didžioji patirtis.

ŠEIMA (oda)

ESKIMŲ MENAS

TRYS KARALIAI IR PAGARBA VAIKUI

MARIJA VARNIENĖ

Jau beveik 2000 metų nuo to nepaprasto įvykio, kai trys Tolimųjų Rytų galiūnai buvo atvykę pagarbinti gimusio Kūdikio. Kas tie galiūnai? Tai Rytų kultūros ir jos galybės atstovai. Tai seniausiojo pasaulio ir žmonijos civilizacijos lopšio Išminčiai.

Šie trys Išminčiai, vedami žvaigždės, iškilmingoje eisenoje traukia per begalinius tyrus Judo Betliejaus link. Pagaliau po ilgos ir sunkios kelionės pasiekia olą, kurioje randa Kūdikėlį, ramiai miegantį gyvulių prakarte. Prie jojo pagarbiai budi ne tik jo Motina, bet ir jų abiejų ištikimas globėjas — šv. Juozapas ir kalnų piemenys.

Šie trys didingieji galiūnai, kupini tikėjimo, vilties, meilės ir pagarbos šiam Kūdikiui, sudeda brangiausias simbolines dovanas prie jo silpnų kojyčių: aukso — pripažindami jį Karaliumi, smilkalų — pripažindami jį Dievu ir myros, kaip ženklą kančios, per kurią jis turės atpirti pasaulį.

Leiskite mažutėliams. . .

Šis Kūdikis, vėliau garsus Dieviškasis Mokytojas, kūdikystę ir vaikystę išaugstina labiau už bet kurį kitą žmogaus gyvenimo laikotarpį. Jis įsakmiai nurodo, kad tai tikrieji vartai, kad tatai tiesiausias kelias į dangaus karalystę.

Dieviškasis Kūdikis, pats ant savęs prisiimdamas visišką kūdikio bejėgiškumą ir šito laikotarpio trūkumus, pašventino nuo amžių žmonių niekinamą ir neįvertinamą kūdikystę ir vaikystę, kaip vėliau jis sąmoningu ir valingu savo gyvenimu, pašventino darbininko ir vargdienio luomą.

Vėliau, kaip Dieviškasis Mokytojas, jis griežtai reikalavo iš savo mokytinių, sakydamas: „Leiskite mažutėliams eiti pas mane ir nedrauskite jiems, nes tokių Dievo Karalystė“. (Mork. 10, 14). Šitas reikalavimas, iš tikrųjų, liečia mus visus, visą suaugusiųjų pasaulį. Tik, deja, mes per mažai apie tai galvojame, per mažai į tai gilinamės. O juk šituose žodžiuose slypi gili išmintis ir didi pagarba vaiko asmenybei. Tatai reiškia,

kad vaikas pats yra savos asmenybės kūrėjas ir, kad Dievas jam yra suteikęs visa tai, kas reikalinga asmenybės vieningumui pasiekti. Tik mes turime išmokyti sąmoningai ir atsargiai vadovauti vaikui, kad kaip tie apaštalai, nepastotume jam kelio, vedančio į šviesą, į tiesą, į meilę.*)

Kristus, mokydamas apaštalus kaip jie turi elgtis, būdami Bažnyčios vadovais, nerado jiems geresnio sektino pavyzdžio už mažąjį vaiką. . . „jei jūs nesigrįšite ir nepasidarysite kaip vaikai, neįeisite į dangaus karalystę“. (Mat. 18, 2). Štai kodėl Kristus gana griežtai ir įsakmiai reikalauja neniekinti ir nepiktinti mažutėlių.

Tačiau suaugusiųjų pasaulis, apakintas puikybės ir išdidumo, iki šiol dar nepajėgia suprasti šių gilių Kristaus žodžių, šitos linksmos ir išganingos naujienos. Tačiau vaikai visais laikais ir įvairiais būdais nenustoją byloję į žmonių sąžines apie savo augštą ir išskirtiną pasiuntinybę, kurią Kristus ir pripažino, ir patvirtino. Tik mes niekaip negalime su tuo sutikti, ironiškai sakydami, girdi, kaip aš galiu pasidaryti tuo mažyčiu vaikelio? Vaiku tapti nereiškia gi sumažėti fiziškai, bet reikia būti ir pasilikti kuo arčiausia dieviškosios kūrybos šaltinių ir iš jų semtis gyvenimo džiaugsmo, jėgų, ištvermės ir išminties.

Mūsų išdidumas neleidžia mus net gilintis į šios paslaptingos pasiuntinybės esmę, ją perprasti ir panaudoti mūsų pačių labui. Pagaliau, kai Apvaizda davė pasauliui žmogų — Marijos Montessori asmenyje — kuriai pavyko mokslinėmis studijomis ir kruopščiai atliktais eksperimentais patvirtinti Kristaus mes-tas mintis apie vaiką; ji, kaip ir daugelis kitų, nebuvo priimta. Ir kaip gali su ja sutikti, sako ne vienas, juk ji skelbia negirdėtus ir keistus dalykus: pagarbą, nuolankumą ir begalinį atlaidumą vaikui. Tam vaikui, kuris, mūsų supratimu, yra nedėkingas, piktas, užsišpyręs ir, be to, nesąmoningas sutvėrimas, tegalys suprasti vienų vienintelę kalbą — diržą.

Naujas laikotarpis.

1907 metais Trijų Karalių šventėje, minint Dievybės apsiraiškimą pasauliui per Kūdiki, vėl matome savotišką eiseną. Ji susideda maždaug iš 50 suvargusių skurdo, alkio ir baimės iškankintų, mažų vaikučių, 3–5 m. amž. Jie bijo įžengti į pirmuosius „Vaikų Namus“, kurie paruošti jiems. Jie gėdisi moters, kuri yra pasiruošusi juos priimti ne tik meilės, nusižeminimo ir pagarbos kupina širdimi, bet ir visiškai laisva nuo bet kokie iš anksto turimo nusistatymo vaiko atžvilgiu. Tai moteris, kurios vardas šiandien garsus visame pasaulyje. Ji – Marija Montessori – vaiko tikrosios prigimties atskleidėja. Ji, vaiko teisių (normalaus vystymosi) gynėja ir jo kenčiančio užtarėja. Vaikas tai paslaptigiausia būtybė pasaulyje ir dėlto labiausiai nesuprasta ir skriaudžiama. Vaiko prigimties nesupratimas veda žmoniją prie išsigimimo.

Šios didžiosios moters, nuolankios „pasaulio tarnaitės“ žvaigždė, vedanti ją į tikslą – tai stiprus tikėjimas evangelijos žodžiais, kurie mus skatina mokytis iš vaikų, o ne atvirksčiai.

Šitie pirmųjų „Vaikų Namų“ lankytojai, iš kurių niekas nesitikėjo net kukliausių rezultatų, neilgai trukus apreiškė nuostabią didybę žmogaus dvasios, tuo pačiu parodydami neįkainojamus turtus, slypinčius žmogaus prigimtyje. Šitoje specialiai vaikams paruoštoje aplinkoje, suteikiant reikalingą pagalbą jų vystymuisi, buvo pradėtas naujas žmonijos istorijoje laikotarpis – kada nebe profesorius mokė vaikus, bet vaikai mokė profesorių.

Šiandien, veik po 60 metų, visame pasaulyje iškilmingoje eisenoje, kaip stiprus avangardas, žygiuoja tūkstančiai laimingų vaikų nauju taku. Aplink juos vis glaudžiau spiečiasi suaugusiųjų būrys, kuris yra jiems dėkingas už nurodomą kelią į darnesnį, vieningesnį ir kūrybingesnį gyvenimą.

Į šį būrį jau yra įsijungusios įvairios visuomenės grupės, žmonės įvairiausių profesijų, luomų, rasių ir tikėjimų. Tam tikra jų dalis buvę „naujieji vaikai“, kurie jau turėjo laimės išaugti naujose sąlygose, padedami aplinkos ir ypatingų priemonių, kurias pavyko sukurti anų pirmųjų vaikų pagalba. Kiti buvo pašaukti į šią garbingą tarnybą to balso, kuris atėjo iš šių vaikučių interpretatorės. Kiti prisijungė prie šio skaitlingo būrio, susižavėję ir patraukti nuostabių rezultatų su vaikais, lankančiais Montesorinius auklėjimo židinius.

Arčiausia vaikučių gretų, skinančių kelią į laimingesnį gyvenimą, yra jų padėjėjai nuoširdūs montesorininkai, kurie rūpinasi sėkmingu jų žygiu nuo pat lopšio iki peržengiant slenkstį į visuomeninį gyvenimą. Antrieji, atokiau stovėdami, žadina tėvų ir visuomenės veikėjų sąžines, ragindami pažinti nežinomąjį vaiką, dvasiškai apleistąjį vaiką. Tretieji, toliausia stovėdami, seka šį žygį su didele nuostaba ir nuoširdžia simpatija. Tokiu būdu ir formuojasi naujas socialinis sąjūdis, skindamas, grįsdamas ir lygindamas taką, į visų karštai trokštamąją taiką.

Taika Dievo rankose. Kiekvieną akimirką Jis galėtų mus ją apdovanoti, jei tik mes būtume pasiruošę tą taiką ir ramybę priimti. Šiandien mes jos trokštame lūpomis, bet savo darbais ir veiksmais mes kuriamo nesantaiką ir ruošiamės karui.

Pasiruošimas įvyks tada, kai žmogus – vaikas, nuo pat savo gyvenimo pradžios, nebebus brutaliai ir be-

atodairiškai formuojamas, bet bus jam sąmoningai padedama vystytis pagal Dievo planą ir Jo nuostatus. Taika ateis pasaulin, kai suaugęs pripažins ir pagerbs Kūrejo dėsnius, veikiančius vaiko prigimtyje, kaip jis juos respektuoja visoje visatoje, kiekviename gyvyje ir augale.

Meilės ir neapykantos šimtmetis.

Plataus pasaulio masto žygis jau yra prasidėjęs. Nors jo pradininkės ir vadovės – Marijos Montessori – ir nebėra mūsų tarpe, bet jos idėjos, kaip gajus atžalynas, vis labiau ir labiau plinta pasaulyje. Ypatin-gai gyvas susidomėjimas šiuo sąjūdžiu reiškiasi katalikų tarpe. Iš visos širdies linkėčiau, kad ir lietuvės katalikės moterys pasektų šiuo pavyzdžiu, prisimindamos evangelijos žodžius: „Ką vienam šitų mažutėlių padarėte, man padarėte“.

Trijų Karalių šventė, tai viso pasaulio montesorininkų šventė. Grupės ir pavieniai asmenys, išsiskleidę tolimiausiuose žemės pakraščiuose, tą dieną jaučiamės esą arti vienas kito, nes mes visi spiečiamės apie *vaiką* ir jo atradėja. Ne tik penkiuose žemynuose, bet ir dviejuose arktiniuose poliuose, renkasi kartu vaikai ir suaugusieji paminėti antrojo Betliejaus San Lorenzo vargdienių rajone, Romoje, kuriame antroji Marija – mokslo žmogus, nusilenkė ir pagarbino vaiką, kaip tikrąjį Kūdikelio Jėzaus broliuką ir sesutę.

Tą dieną visi montesorininkai ryžtingai ir sutartinai skelbia pasauliui, skendinčiam baimėje ir prislėgtam prievartos, kad jau yra surastas saugus kelias į laimingesnį gyvenimą, tik panorėkime juo eiti. Tas kelias, tai mūsų visų kelias, kurį mes trokštame parodyti visiems geros valios žmonėms. Į visas šalis sklinda rimti įsipareigojimai: „Mes jį gražiai išgrįsime savo gyvenimo aukomis, negailėdami nieko, kad tik jūs, gerieji žmonės, patogiai juo eidami, geriau galėtumėte sekti vaikus – skaisčiosios meilės žmones, idant meilė nugalėtų neapykantą ir kerštą“.

Montessori metodo pagalba per likusiąją šio šimtmečio pusę tikimasi įgyvendinti tai, kas buvo pranašauta jo pradžioje. O daugelio pranašavimas buvo, kad šis šimtmetis turės būti „Vaiko šimtmetis“, kuris kreips žmoniją taikos ir meilės link. Tačiau jei šis šimtmetis liks paaukotas „atomo“ garbei, tai reikia manyti, kad vietoj kūrybingų galių įsiviešpataus griaunamosios ir naikinamosios, o tuo pačiu ir meilė turės pavirsti neapykanta.

Per Vaiką ir jo skaisčiąją Motiną atėjo pasauliui išganymas ir tikrai per vaiką ir jo motiną šis išgany-mo darbas tegalės būti užbaigtas.

Gražiausius mūsų jausmus ir pažadus, šios gražios šventės proga, sudėkime prie vaiko kojų, iškilmingai pasižadėdami vykdyti Kristaus įsakymą, draudžiantį piktinti mažutėlius.

Prašydami Aukščiausiąjį palaimos ir stiprybės kuo dažniau kartokime šią trumputę maldelę: „Padėk, mum, o Viešpatie, perprasti vaiko paslaptis, idant mes galėtume jį pažinti, jį mylėti ir jam tarnauti pagal Tavo tiesos nuostatus ir paklusdami šventajai Tavo Valiai“. Šios maldelės autorė yra pati Marija Montessori.

*) Dievo duotieji vaikui vadovai yra jautriniai laikotarpiai, kuriais vaikas ir vadovaujasi savo dvasinės plėtros kelyje. Apie tai gana plačiai buvo rašyta D. Petrutytės – 1961 m. „Moteryje“ Nr. 2, psl. 7. „Jautriniai laikotarpiai dvasinėje vaiko plėtroje“.

DIEVAS LAIMINA PASAULĮ — SIKSTINO KOPLYČIOS FRESKAS

MICHELANGELO

MICHELANGELO

(400 metų mirties paminėjimui)

NORA KULPAVIČIENĖ

1563 m. gruodžio 28 d.

... „Aš gavau paskutinį Jūsų laišką su puikiais marzolini sūriais. Dėkoju už tai. Džiaugiuosi žinodamas, kad Jūsų sveikata gera, mano taip pat. Paskutiniu laiku gavau keletą Jūsų laiškų, bet į juos negalėjau atsakyti, nes mano rankos nebetinka rašymui. Todėl nuo dabar kas nors kitas rašys, o aš tik pasirašysiu.

Daugiau aš neturiu nieko ką pasakyti”.

Aš, Michelangelo, Romos skulptorius.

* * *

Michelangelo di Ludovico di Lionardo di Buonarroti Simoni — skulptorius, tapytojas, anatomas, architektas ir poetas — didysis renesanso genijus mirė 1564 m. vasario 18 d. Romoje, palaidotas Santa Croce bažnyčioje Florencijoje.

13 amžiuje pradėjusios kilti naujos idėjos, šv. Pranciškaus mokslas ir šiaurės mistikų siekimai buvo pirmieji ženklai žmogaus ieškojimo, asmenybės iškėlimo ir išsivadavimo iš viduramžių dvasios. Gamtos grožis poezijoje minezingerių apdainuotas, įgyvendintas Giotto tapyboje vedė prie naujos gyvenimo, krypties „rinascimento” — atgimimo.

Pirmuoju tokiu „atgimusiu” renesanso žmogumi reikia laikyti Dante, kuris savo kilnia asmenybe, pasižymėjo ne tik kaip didelis poetas, bet ir kaip didelis patriotas, itališkos rašomosios kalbos kūrėjas, davęs pradžią tautinei italų literatūrai. Vėliau iškilę Petrarca ir Boccaccio kaip humanizmo atstovai, kurių dvasia davė mokslinį bei bendrą kultūrinį pagrindą. Nesustojant prie tolimesnio renesanso nagrinėjimo,

tenka tik pastebėti, kad mene, kaip Vokietijoje Otto- nų ir Duererio laikotarpiai ar Prancūzijos Didžiosios katedros ir Liudviko XIV „grand siècle”, Italija gali didžiuotis renesansu, kurio iškiliausias atstovas, (vadinamojo augštojo renesanso) yra buvęs Michelangelo. Jo kūrybingume tilpo humanistinis idealas ir jo, kaip žmogaus, — asmens vertė liko amžiams šviesi. Su šio menininko mirtimi pradėjo gesti ir renesansinio laikotarpio šviesa.

* * *

Michelangelo gimė 1475 metais birželio 6 dieną Caprese miestelyje, Toscanos provincijoje, žinomoje ir pasiturinčioje šeimoje. Motinai anksti mirus, vaikas buvo globojamas akmens apdirbėjo žmonos, todėl jis daug laiko praleisdavo jų šeimoje ir akmens

apdirbimo dirbtuvėje. Nenuostabu, kad Michelangelo jau vaikystėje puikiausiai mokėjo naudoti visus akmens apdirbimo įrankius. Šita aplinkybė turėjo įtakos būsimajam menininkui.

Jam sulaukus 10 metų, tėvas vedė antrą kartą ir persikėlė gyventi į Florenciją. Čia Michelangelo pavėluotai pradėjo lankyti mokyklą, kur nepasižymėdamas geru mokymusi, daugiausia užsiėmė piešimu. Ši palinkima, yra manoma, bus paveldėjęs iš savo motinos, kurios šeima buvo meno mylėtojai bei mecenatai. Trylikametis jaunuolis jau pareiškė norą būti menininku, kam labai priešinosi tėvas, nes anais laikais menininkai buvo laikomi tik amatininkais, kurie neturėjo jokios socialinės, bei visuomeninės padėties. Todėl suprantama, kad Buonarrotti nenorėjo sūnaus leisti išeiti į tokį luomą, kuris galėjo tik pakenkti šeimos pozicijai. Padedant draugams, tėvas buvo perkalbėtas ir sutiko sūnų atiduoti į Ghirlandaio studiją, kurioje buvo mokoma piešti. Tuo laiku Florencijos skulptūros menas buvo pradėjęs nykti, nes didieji skulptoriai, kaip Verrochio, Donatello ir kiti buvo persenę ar išmirę. Lorenzo de' Medici vadinamas Il Magnifico, norėdamas atgaivinti seną Florencijos tradiciją, įsteigė skulptūros sodą ir mokyklą. Buvo pakviestas senelis skulptorius Bertoldo, kad paruoštų naują skulptorių prieauglį. Iš visų mokyklų buvo atsiųsti geriausi mokiniai, jų tarpe ir Michelangelo. Čia jis turėjo puikią progą parodyti savo talentą, ir po metų mokslo atkreipė į save dėmesį ne tik mokytojo, bet ir mecenato Lorenzo de' Medici, kuris jaunąjį skulptorių pakvietė į savo rūmus gyventi, kaip šeimos sūnų.

Medici šeima buvo visos Europos centras. Ten buvo ugdomas menas, mokslas, literatūra ir filosofija, ten susirinkdavo visi to laiko išminčiai. Šitoje aplinkoje Michelangelo ne tik tobulinosi mene, bet taip pat buvo mokomas ir augštųjų mokslų, kaip kalbų, filosofijos, sonetų rašymo ir t.t. Išbuvęs ketverius metus tarp mokslininkų jis gavo išsilavinimą lygų tų laikų aukščiausiems universitetams.

Po Lorenzo de' Medici mirties Michelangelo grįžo į namus, kur daugiausia laiko skyrė žmogaus anatomijos studijoms, dirbdamas naktimis ligoninėje, nežiūrind, kad tuo laiku Florencijoje lavonų skrodimas buvo draudžiamas, baudžiant net mirties bausme. Šitos studijos turėjo nepaprastos reikšmės jo ateities kūriniams.

Pakviestas atgal į Medici rūmus, Michelangelo kurį laiką ten gyveno ir dirbo, bet 1494 metais Florencijoje prasidėjus įvairioms politinėms intrygoms, saugumo sumetimais pasitraukė į Bologną. Po metų grįžęs į Florenciją vėl dirbo Medici šeimos įvairius užsakymus. Tarp kitų jis padarė miegančio vaiko skulptūrą, kurią pamatęs vienas iš Medici šeimos narių, patarė ją užkasti į žemę, kad įgautų spalvą ir vėliau parduoti, kaip autentišką antikinį kūrinį. Tas buvo ir padaryta. Skulptūrą nupirko kardinolas San Giorgio, kuris, paaiškėjęs apgavystei, įvertino jaunojo skulptoriaus talentą ir pakvietė jį atvykti pas save į Romą (1496 m.). Šitas nereikšmingas įvykis davė pradžią genijaus kūrybiniam keliui Amžinajame Mieste.

* * *

Kas buvo tasai Michelangelo, kuris taip genialiai reiškėsi įvairiose meno srityse, ir kuris buvo vadinamas drauge „il divino“ – dieviškuoju ir „il terribile“ – demoniškuoju. Jei pirmasis apibūdinimas daugiau taikomas jo kūrybai, tai antrasis – asmeniui. „Me-

nas reikalauja apgalvojimo, vienumos ir ramybės“, rašė Michelangelo, ir „Menininkas, per prakaitą ir darbą, taip turi sukurti savo kūrinį, kad visiems atrodytų, jog tai yra atlikta greit ir be jokio vargo“.

Michelangelo turėjo vispusišką menininko talentą, skulptoriaus, tapytojo ir architekto, kurį jis išvystė iki aukščiausio laipsnio. Pažvelgus į jo kūrybinį kelią ir pačią darbo eigą, reikia pripažinti dalį atsiėtų rezultatų jo stipriam charakteriui ir geležinei valiai. Jis sutiko dirbti Dovydo skulptūrą, nes kiti menininkai atsisakė, kadangi tam skirtas marmuro gabalas buvo skylėtas. Dvejus metus jis dirbo atsiskyręs nuo pasaulio medinėje būdoje. Pro šalį eidami žmonės, persigandę net persižegno davė. Jis buvo vadinamas „il terribile“, bet savo kūrinį įvykdė. Kai popiežius Julius II pasiūlė Michelangelo nutapyti freskas ant Sikstino koplyčios lubų, jis pasiūlymą atmetė, kaip ne savo sritį, bet vėliau, išgirdęs kitus abejojančią jo sugebėjimais, su įkarščiu puolė į darbą.

Jo atsietais rezultatais žavimės mes ir šiandien. Michelangelo nepakentė jokios meninės konkurencijos. „Jei aš nebūčiau Michelangelo, aš norėčiau būti Duerer“, tai buvo gal vienintelis menininkas, kurį jis vertino ir grožėjosi jo kūriniais.

Jo gyvenimas buvo vienišas, jis siekė draugystės, bet jos nerado. „Neturėk draugų, nekalbėk apie nieką nei gerai nei blogai, nes pasekmės yra nežinomos“ – jis patarė savo broliui iš skaudžios patirties, kuri vis daugiau stūmė jį į vieatvę ir neapykantą. Michelangelo visas savo jėgas ir veržlumą koncentravo tame nepaprastos kūrybinės galios siekime – iškilti virš visų menininkų ir būti pripažintam. Iš da-

DOVYDAS (marmoras)

MICHELANGELO

MADONNA BRUEGGE

MICHELANGELO

lies jo kūrybinis kelias buvo tragiškas, nes jis priklausė nuo užsakovų norų ir nuotaikų, todėl dalis jo darbų liko nebaigtų ir todėl daug metų jis buvo atitrauktas nuo skulptūrinio darbo.

Michelangelo, kaip renesanso atstovas, pilnai atsidavė to laikotarpio dvasiai, kurio pagrinde buvo antikinė senovė. Su įkarščiu buvo studijuojami senieji graikai ir romėnai, jų istorija, mitologija, senieji paminklai ir pastatai. Atsivėrė naujos galimybės menininko fantazijai, formai ir technikai. Jei realizmas davė menui tikrovę, tai antikinė senovė teikė grožį, grožį žmogaus kūno ir sielos. Ne tik forma ir spalva, bet ir visas išdėstymas ir vaizdavimas įgavo naujas estetikos taisykles. Menininko laisvė ir fantazija stovėjo virš visko, vaizduojamojo meno tematikos pagrinde buvo grožis — žmogus.

Michelangelo savo tikslą atsiekė, o genijum buvo pripažintas jam esant dar gyvam. Jis buvo vadinamas Pasaulio Meisteriu. Jo dėka ir menininko, kaip kūrėjo, profesijai buvo pripažintas augščiausias respektas.

Geriausiai Michelangelo kūrybą apibūdina, didysis vokiečių romantikos tapytojas, Philip Otto Runge: „Jo darbai yra kaip Pranašų istorija, nes niekada nėra pavykę jų priskirti bet kokiai santvarkai ar mokyklai“. Šitas apibūdinimas padarytas prieš 150 metų pilnai atitinka ir šių modernių laikų galvojimui. Michelangelo kūrybinę dvasią neįmanoma griežtai įstatyti į betkokį stilių ar epochą. Kaip vienišas buvo jo gyvenimas, taip vieniša yra jo kūryba meno istorijos bėgmeje, pilna prasme — belaikė.

* * *

Amžių bėgyje dalis Michelangelo ankstyvųjų kūrinių yra dingusi. Vieni iš pirmųjų žinomų yra reliefas „Madona ant laiptų“ ir vėlesnis „Centaurų kova“, kuriuos jis sukūrė būdamas šešiolikos metų amžiaus.

Vienas iš žymiausių jo jaunystės darbų (darytas jam esant dvidešimt vienerių metų) yra skulptūra „Pieta — Madonna della Fabbre“ (dabar paskolinta New Yorko Pasaulinei parodai — Vatikano paviljone). Skausmingos Dievo Motinos siužetas, ypač gotikos laikais, buvo labai paplitęs, vaizduojamas tragiškai, širdį veriančiai. Michelangelo Pieta viso to sukaustyto skausmo neturi, jo vaizdavimas yra naujas, pirmąja nepaprastas kūno grožis, kurio negali suardyti joks skausmas. Čia nėra jokio bereikalingo judesio, dvelkia nepaprasta ramybė ir net rūbų klostėse ritmiškai keičiasi šviesos ir šešėliai. Iš šitos formų harmonijos iškyla kilmingas sielos didingumas, kuriam baltas ir šaltas marmuras teikia švelnumo, šilumo ir gyvybės. Šita naujovė Pietos vaizdavime to laiko ortodoksinių kritikų buvo sutikta, kaip heretinė ir net turinti liuteroniškų tendencijų.

Naujose renesanso idėjose buvo apipavidalintas ir Dovydas vadinamas Il Gigante, — milžinas — kovotojas, drąsiai stojantis į kovą su priešu. Jis tapo idealas ir Respublikos simbolis, kuri norėjo išsivaduoti iš Medici galybės ir priespaudos. Dovydas yra laikomas viena iš tobuliausiai įkūnytų vyro skulptūrų.

Savo jaunystėje Michelangelo buvo paveiktas laisvės idėjų skelbėjo ir garsaus dominikonų pamokslininko Savonarolos (1452–1498). Išsilaisvinimo idėjos motyvai yra išreikšti ir kituose Michelangelo kūriniuose, kaip „Pergalė“, „Belaisvis“ ir t.t. Daugiausia Michelangelo vaizdavo vyrišką grožį ir jėgą, milžiniškais ir galingais kūnais, kurių viduje glūdi besiveržianti siela. Vienas iš tų dinamiškų galiūnų yra Mose, popiežiaus Juliaus II antkapio centrinė skulptūra, kurią simboliškai galima laikyti tartum tarpininku tarp dangaus ir žemės, — tarp Dievo ir žmogaus. „Nėra nei vieno kūrinio, antikinio ar tolaikinio, kuris galėtų jam prilygti. Nemačius Moses, negalima įsivaizduoti tikros skulptūros jėgos“ — rašė Michelangelo bendralaikis Vasari, ir 300 metų vėliau — rašytojas Stendahl.

Vėlesniais gyvenimo metais Michelangelo jau nebeturėjo tos nepaprastos kūrybinės jėgos ir veržlumo. Jis darėsi vis vienišesnis, užsidaręs ir apsiuylęs. Tragiškas skundas jaučiamas jo meno kūriniuose ir sonetuose: naktis, tamsa ir chaotiška pilkuma, kuri pripildo žmogų, nuo kurios negalima ištrūkti, nežiūrint kaip besiveržtų į šviesą.

Vidiniai pergyvenimai ir vidinės kovos išskyla ir Medici antkapių keturiose simbolinėse figūrose: diena ir naktis, aušra ir prieblanda. Simbolizuojamas greit prabėgantis gyvenimas tarp gimimo ir mirties. ... „Tapyba nėra mano sritis, tapydamas aš praleisiu laiką be siekimo ir be tikslo...“

Kai Michelangelo 1512 metais baigė piešti freskas Sikstino koplyčioje ant lubų, jis buvo trisdešimt septynerių metų. Antrą kartą jis vėl grįžo prie savo didžiausio kūrinio „Paskutinis Teismas“ būdamas jau šešiasdešimties metų amžiaus.

... aš gyvenu rūpestyje ir didelėje kūno įtampoje, aš neturiu draugų ir nenoriu jų, aš neturiu laiko net pavalgyti...“

... aš dirbu daugiau negu žmogus gali pakelti, dideliame nuovargyje ir nesveikatoje...

Michelangelo išdirbo prie Sikstino koplyčios aštuoneris metus, daugiausia gulėdamas ant nugaros, menkoje žvakių šviesoje, padedamas tarno, dažų maišytojo. Jis dirbo dieną ir naktį, miegodamas vos kelias valandas, sutinusiais pirštais ir pusiau apakęs nuo tamsos ir dūmų. Darbas ėjo iš lėto. Gilus dvasiškas ir kūniškas nuovargis jį buvo apėmęs, bet dėl to didysis kūrinys nenukentėjo. Su ta pačia abejone su kuria pradėjo darbą, su ta ir baigė. Michelangelo nepatenkintas savimi ir kūriniu, apšivylęs pasauliu, lakoniškai pranešė tėvui: ... "Koplyčią, kurią dažiau, baigiau, popiežius patenkintas".

"Kas nematė Sikstino koplyčios, tas jokių būdu negali suprasti, ką žmogus gali atsiekti", — rašė Goethe, pamatęs šį meno kūrinį, — "Meisterio dvasinė jėga ir galybė yra neišmatuojamos apimties. Aš esu pakeltas į tokias augštybes Michelangelo kūrybinės nuotaikos, kad net gamtos grožis nebežavi mane, nes mano regėjimo apimtis yra tokia maža, palyginus su Jo..."

Dieviškoji drama, kurią Michelangelo sukūrė

Sikstino koplyčios freskose, neturėjo sau lygių vakarų pasaulyje. Kaip visoje kūryboje, taip ir čia atsispindėjo jo nenugalimo pasiryžimo kūrybinė jėga, įtampa tarp sielos ir medžiagos ir kova su silpnu kūnu. Sukurdamas "Paskutinį Teismą" Michelangelo, kaip menininkas ir mąstytojas pasiekė neišmatuojamą augštybę.

Savo gyvenimo pabaigoje jis dar sykį nustebino pasaulį kaip architektas, suplanuodamas ir vadovaudamas šv. Petro bazilikos kupolo statybai. Jam jo, iškilusio virš Romos miesto, jau nebeteko matyti pabaigto.

* * *

Taip iki mirties Michelangelo kovojo su savimi ir su pasauliu. Iki paskutinio atodūsių jis buvo jėskojime, tartum neišbaigtas žmogus, kuris siekė nepasiekiamo. Bet turint prieš akis žmogaus galimybes ribas, Michelangelo pasiekė pilnutinį grožį: ... "Danguis Valdovas atsiuntė pasauliui sielą — genijų..." (Vasari).

VIENIŠAS NAMAS

DANUTĖ BINDOKIENĖ

Tai buvo paprastas, kaimiškas namas. Dviaukštis, baltas, su netvarkingai pridurtu prieangiu. Virtinės tokių pastatų pralėkdavo pro mano automobilio langus dažnų kelionių metu. Tačiau šis patraukė žvilgsnį savo neišbaigtumu. Tarsi piešinys, nekantraus vaiko pradėtas popieriaus lapo viduryje. Tik namas daugiau nieko. Jokios tvoros, krūmelio, net laukinės gėlės nelingavo kieme. Norėjosi imti pieštuką ir nubrėžti keletą medžių iš šalių, net jaukią dūmų juostelę iš kamino išrangyti. Namas apleistas nebuvo, tik toks vienišas, tarytum išvytas iš kitų sodybų tarpo.

Pravažiuodama jį, nejučiomis sulėtindavau automobilio greitį, kartais staptelėdavau pakely, atidžiai ieškodama atsiskyrėlyje gyvybės ženklų: televizijos antenos ant stogo, vėjo šokinamų skalbinių kieme, vaiko veidelio, prisiplojusio prie lango. Man buvo smalsu ir įdomu, kas nutiko buvusius šio namo gyventojus. Dažnai, net grįžusi į miestą, prisimindavau aklą langų blizgėjimą saulėlydžio raudonume.

Buvo Kūčios. Diena garsi dar iš mamų ir tėvų girdėtais stebuklais. Sėsdama už vairo, troškau, kad nors šiandien tuštieji langai sumarguotų gėlėmis užuolaidomis ir nuo takelio būtų nudulkintas sausas sniegas.

Išsiruošiau namo anksti. Skubėjau, kiek tik įstatymai leido. Tačiau tamsa pavijo nė pusiaukelės neprivažiauvus. Akimirka saulė braidžiojo žiemos pabaltintais arimais, kita — paskendo tamsių debesų tvane.

Viena keliauti buvau pripratusi. Automobilio viduje viešpatavo jauki šiluma, radijo aparatas skleidė kalėdiškas melodijas. Kai kurios jų švaistėsi nerūpestingai, lyg jaunuolių būrys, kitos slinko lėtai, trauk-

damos su savimi prisiminimų gijas. Pakelės sodybų langai žerėjo vaivorykštinėmis eglaičių šviesomis. Gerų švenčių linkėjimais puošėsi net stogai ir rudens nupešiotų krūmų šakos.

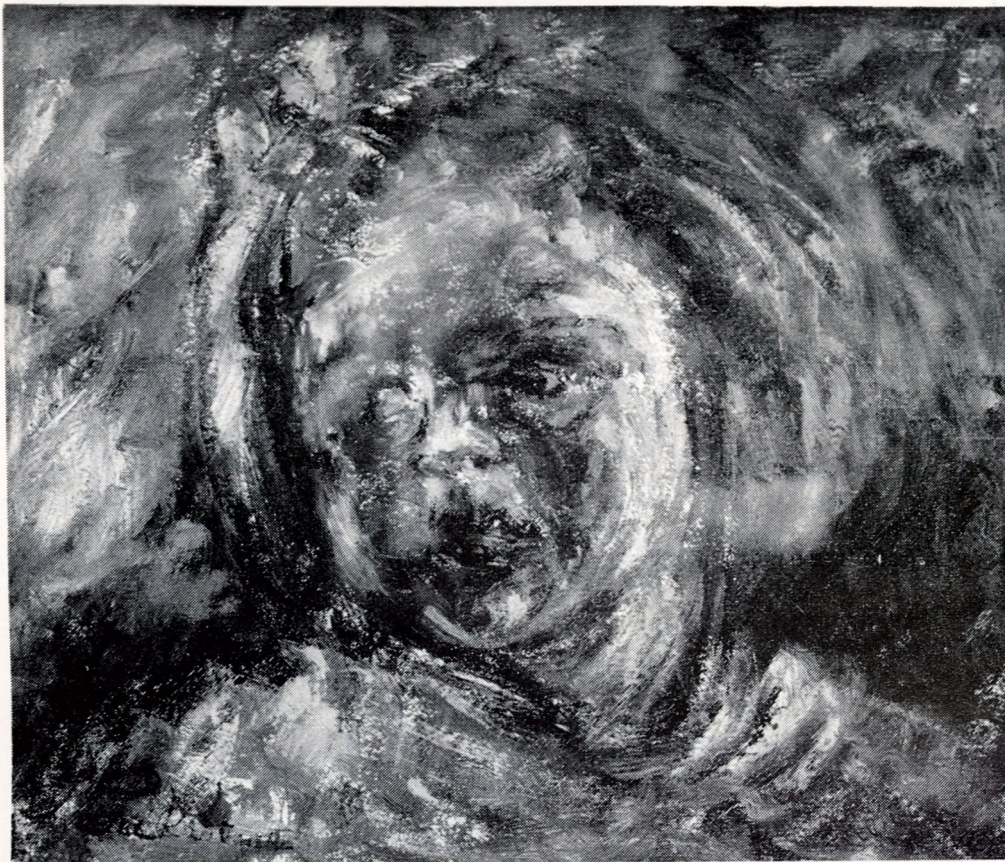
Skubėti nereikėjo. Niekas nelaukė su tradicine Kūčių vakariene, susirūpinusios akys nesekė pravažiuojančių mašinų šviesų. Pilkasis mano katinas tikriausiai snaudė sofos kampe, pavirtęs minkštu kamuoliu, o kambarių langus žadėjo papuošti gruodžio šaltis.

Savo vienatvę paprastai nešiau išdidžiai, lyg ryškią vėliavą parade. Pati ją drauge buvau pasirinkusi. Tačiau riedėdama Kūčių vakaro sutemose, turėjau garsiai perskačiuoti visas savo gėrybes bei džiaugsmus, kad nepasiduočiau gauduliui.

Didžiosios šventės tik šeimoms sukurtos. Lyg mar-gose reklamose. Tėvas, motina, angeliškų vaikų būrelis. Gal dar močiutė nuošaliau, melsvai padažytais plaukais... Ir dovanos! Kiekvienam atskiras ryšulių kalnas. Tarytum ne šeimos ribose dovanos visai neįmanomos.

Mintys veja viena kitą, kai kurias net garsiai išreiškiau. Juk niekas negirdi. Tačiau, rodos, visko negana Kūčių vakare. Prakeiktas sentimentalus įpratimas! Būtinai reikia balto stalo su plotkelėmis ir mie-lais veidais aplinkui.

Svajas nukreipia įtartinas mašinos užimas. Motorai man neįspėjama mįslė. Tačiau mažiausias garso pasikeitimas automatiškai įsminga į ausis. Prie vairo ėmė mirkčioti žalios ir raudonos šviesiukės. Automobilis duso lyg kampininko arklys, kopdamas į kalniuką. Vos suskubau pasukti į pakele, motoras užsiko-sėjo, suvirpėjo ir nutilo. Veltui sukau raktą ir spaudžiau visas papėdes. Atsidaryti mašinos priekį ir pa-

žvelgti į vidų neapsimokėjo: vielos, įtaisai bei dažytas metalas man nieko nereiškė.

Pro šalį nukaukė pora automobilių, tačiau žinojau, kad jie nesustos. Ypač naktį. Nenoromis išsirangiau laukan. Pralėkdamas vėjas nurito nuo galvos naują skrybėlaitę ir išskėtė apsiausto skvernus lyg burę. Oras kvepėjo drėgme ir pūvančiais lapais, o žemę dengė plonas sniego sluogsnelis.

Turbūt dar niekam mašina nesugedo prie pat benzino stoties. Bent manoji šios tradicijos laužyti nesiruošė. Veltui mėginau peržvelgti tamsą, pagalbos nebuvo matyti. Nepavyko nei apylinkės atpažinti, nors šiuo keliu važiauvau daug kartų. Tolumoje spinkėjo šviesų žiupsnelis, bet jas nuo manęs skyrė daugybė griovių, tvorų ir arimų. Buvo šlapia, šalta ir šurpu. Keliu tebezvimbė laimingesnieji, tačiau gerųjų samariečių neatsirado nei Kūčių vakare. Buvau belendanti atgal į automobilį, kai akis patraukė ryškios šviesos pluoštas. Lyg jaukus švyturys žiemos naktį. Nustebau, anksčiau nepamačiusi. Namas stovėjo visai netoli kelio, apatiniuose languose aiškiai įžiūrėjau puštos eglutės spindėjimą. Užrakinusi mašiną, patraukiau tiesiai per pakelės griovį. Vanduo buvo beveik nepakenčiamai šaltas, bet tie žmonės juk turės telefoną, — gal ir puodelį karštos kavos Kūčių vakaro pakeleivei. Namo siluetas atrodė kažkaip pažįstamas. Toli atsispyręs nuo kitų sodybų, tarsi paklydęs snieguotuose arimuose. Nejučiomis paspartinau žingsnius, beveik balsu sušukdama iš džiaugsmo. Be abejonės, tai buvo mano vienišas namas! Tik dabar jis neatrodė liūdnas. Skleidė šviesą, muziką ir juoko garsus. Matyt prieš pat Kalėdas kažkas jį nupirko, papuošė ir pripildė šilumos. Nebereikės daugiau rūpintis, pravažiuojant.

Durys atsivėrė, dar nespėjus nei piršto prie skambučio pakelti. Linksmi balsai pakvietė vidun, draugiškos rankos nuvilko purviną apsiaustą. Žmonių buvo pilnas kambarys. Jaunesni bei senesni maišėsi nušvitusiais veidais, baigė paskutinius pasiruošimus šventėms. Mane supažindino su visais — marčiomis, ženmais ir anūkais, tarsi būčiau buvusi seniai laukiama. Sodino prie židinio, rūpinosi, klausinėjo, jog netrukus pamiršau, koks reikalas čia buvo mane atvijęs.

Neįsivaizdavau tinkamesnių gyventojų vienišajam namui. Visi tokie judrūs, linksmi. Atrodė laimingi, būdami vienoje pastogėje.

— Kiekvienas svečias Kūčių vakare yra Dievo siųstas — pasakė seniausias šeimos vyras, kai drovėjausi sėsti prie bendro stalo — nuodėmė išleisti nepamylėjus...

Mano motina taip sutikdavo pakeleivius. Ne tik šventėse, visuomet. Negalėjau dabar palikti jaukios šviesos ir išeiti tik naujais prisiminimais nešina. Pasilikau svetingoje šeimoje.

— Netikėtina man dovana Kalėdoms matyti šį namą taip jaukiai nušvitusį — išdrįsau pasidalinti savo džiaugsmu. — Kartais visai nereikšmingas dalykas galvon įsminga. Spėliodavau, kas jį statė, dėl ko paliko taip neužbaigtą. Dabar galėsiu nesirūpinti.

Šeimininkai susikeitė žvilgsniais.

— Tikrai namas neužbaigtas — vėl prabilo senio- kas, tarsi svarstydamas, ar verta sakyti.

— Atvežtas iš kitur. Juk teko matyti namus pervežant, — aš tik palingavau galva, o vyras lėtai kalbėjo toliau. — Kiti pastatai turėjo būti vėliau atvežti. Visa šauni sodyba, mačiusi daug šviesių ir juodų dienų. Naują kelią bevedant, reikėjo pasitraukti į šalį. Visa

kita — liūdna istorija. Atrodo, kad naujoji vieta buvo nelaiminga. Šeimą užgriuvo visokios bėdos... — netikėtai šeimnininkas nusijuokė ir pasuko kalbą kita linkme. — Neapsimoka gadinti malonios švento vakaro nuotaikos.

— Tūkstančiai žmonių prašvilpia naujuoju keliu ir nepastebi — švelniai prabilo šeimnininkė. — Tur būt pati irgi esi vieniša?

— Tik Kūčiose — prisipažinau. Reikėjo gi kam nors pasakyti.

— Mano tėviškėj buvo tradicinė Kūčių vakarienė. Su dvylika valgių, šienų po staltiese ir plotkelės laužymu. Susiburdavo visa šeima. Jeigu kam netekdavo laimė dalėdavauti, būtinai palikdavom vietą prie stalo ir širdyse.

Jie klausėsi giliai susikaupe, ir jaučiau, kad supratau. Man buvo lengva išsipasakoti visą sielvartą, pasisemti ramybės iš šitų svetimų žmonių užuojautos.

— Mes taip pat stengiamės susirinkti Kūčių vakare, — ištare laibas jaunuolis mėlyna lakūno uniforma pasipuošęs.

— Niekas netikėtų, iš kokių vietų kartais tenka atvykti, — prašneko kažkuri mergina, ir visi nusišypsavo, tarsi jiems vieniems tesuprantamą juoką išgirdę.

— Ar jums paliks vietą prie Kūčių stalo ši vakara? — norėjo sužinoti garbanota mergaičiukė, visą vakarą sekusi mane žibuoklinėm akim.

— Žinoma, paliks — nuraminau mergytę ir susimąčiau. Prie mano tėviškos Kūčių stalo bus tik mama ir daug tuščių kėdžių.

Gerieji žmonės nenorėjo nei girdėti apie kelionės tęsimą nakčia. Paguldė ant sofos, žadėdami ryte automobilį sutvarkyti. Kai namas užsnūdo, laiptais tylutėliai atslinko mergaičiukė ir į mano saują išspraudė mažą, apvalią dėžutę.

— Atnešiau jums Kalėdų dovaną, — nedrąsiai susnabzdėjo.

Sužadindinta atvožiau skrynute. Mėlyno aksomo minkštume pūpsavo žvaigždės pavidalo sagutė, nusagstyta smulkiais perlukais.

— Norėčiau tau taip pat ką dovanoti, — tariau išsmeigdama dovanėlę į suknelės apikaklę. — Rytoj, kai grįšiu į mašiną, gal ką tinkamo atrasiu.

Mergaitė nusišypsojo pusiau šelmiška, pusiau paslaptinga šypsena, kuria pasižymėjo visa šeima, ir nusstriksėjo laiptais aukštyn.

Mėginau prisnūsti. Tačiau miegoti nesisekė. Ne trukus kažkas ėmė belsti į langą. Neatsimerkdama laukiau, kol kuris namiškis atsikels. Vėl koks nelaimingas pakeleivis pagalbos jieško. Beldimas nesiliovė. Protarpiais girdėjau bešaukiantį vyrišką balsą. Nutariau nesikelti. Aš čia svetima, tegul šeimnininkai eina. Užmerktas blakstienas badė įkyri šviesa, o stiklas virpėjo nuo nekantrių dūžių.

— Mušk langą, visai nejuda. Gal negyva... — aiškiai išgirdau žodžius.

— Kas negyva? — nusigandusi pakėliau galvą.

Kiutojau savo automobilio sėdynėje, apsikaišiusi apsiaustu, o per langą švietė kišeninė lemputė ir žvilgė dviejų susirūpinusių policininkų veidai. Nesuvokdama prislinkau ir pravėriau langą. Vyrai tylėjo, vis tebestebėdami mane.

— Linksmų švenčių, — pasakiau, nežinodama ką pradėti.

— Ačiū Dievui... Manėm, kad kokia nelaimė tamstą ištiko. Niekaip negalėjom pažadinti.

Aš vis nesupratau, kaip patekau atgal į mašiną, bet pasiaiškinti reikėjo.

— Automobilis sumanė Kalėdas pakelėj švęsti, — mėginau juokauti, nes vyrai atrodė taip skausmingai rimti.

— Ar nebijot viena naktį vidury laukų — teiravosi vienas, o antras tuo tarpu išsižiodino mašiną ir rūpestingai studijavo vidų.

— Aš čia nesėdėjau visą naktį, — linksmai atsakiau. — Kūčias visai maloniai praleidau.

Policininkas atidžiai į mane pažvelgė.

— Buvau užėjusi į aną namą pagalbos jieškoti, — parodyčiau ranka. — Labai malonūs ir vaišingi žmonės. Beveik džiaugiasi, kad automobilis sugedo.

Namas stūksojo priešaušrio pilkume ramus ir apsnūdęs. Šeimnininkai tebemiegojo, nes nei viename lange nespindėjo žiburys.

— Panele, tas namas yra visiškai tuščias, — švelniai pastebėjo policininkas, vis nenuleisdamas akių.

— Buvo tuščias, — pataisiau. — Tur būt prieš šventes įsikraustė. Didžiulė, linksmą šeima.

Vyras neatrodė įtikintas. Man ėmė darytis pikta. Nekantriai pradėjau pasakoti visus nakties įvykius. Pasiklausyti atėjo ir antrasis, šluostydamas alyvuotas rankas į baltutėlę nosinę. Mano pasakojimo jie įsklausė kantriai iki galo, tada liūdnai pakraipė galvas.

— Vakar mes patys prikalėme prie durų užrašą, kad namas bus nugriautas. Nupirko senų lentų parduotuvė. Geras dar ir tvirtas buvo, gaila...

— Savininkų gyvų nėra. Kažkokios ten nelaimės juos ištikusios.

Dabar aš spoksėjau netikėdama. Atrodė, kad niekaip nerasime logiškos išeities ir žiūrėsime vieni į kitus visą Kalėdų rytą. Pirmieji atsigavo policininkai. Jiems visokių istorijų išgirsti tenka. Paaškinę, kad mano automobilis buvo parodęs tik mažą kapryziuką ir dabar yra pasiruošęs klusniai tarnauti, vyrai atsisveikino. Aš tebesėdėjau nejudėdama ir žiūrėjau į vienišą namą. Betekanti saulė atsargiai palietė nuogus langus. Pati galėjau matyti, kad namas buvo tuščias, kaip visuomet.

— Sapnavau, — sušukau besigraibstydamą kokio nors atsakymo.

Man reikėjo judėti, kol mašina tebeveikė. Parvažiavusi turėsiu laiko galvoti. Išsitraukiau mažą veidrodėlį, besiruošdama kiek apsitvarkyti. Nenorėjau grįžti į miestą susipašiusi. Mano žvilgsnis pirmiausia užkliuvo už suknelės apikaklės. Atsargiai, virpančiais pirštais išsegiau mažąją žvaigždės pavidalo sagutę. Ji buvo tikrai sumaniai pagaminta, o perlų burbuliukai neabejotinai tikri. Staiga šventiška nusiteikusių saulės spindulys palietė sagutę mano delne ir ji ištiško visomis vaivorykštės spalvomis. Toks pat jaukus spindesys atsimušė baltojo pakelės namo languose, tarsi anos linksmosios šeimynos nusišypsojimas. Man daugiau nebebuvo svarbu, sapnui ar tikrovei priklausė naktiniai nuotykių. Saulėtekio nuglostytas sniegas švietė lyg baltos žiezirbos, ant pakelės tvoros grakščiai nutupė varna. Viešpaties Gimimo Dieną budo skaidri, nesutepta ir kupina ramybės.

ANGELAS

Lietuvių liaudies menas

JANINA NARŪNĖ

STEBUKLINGOJI MOTINA

Skaistumo Žiede,
Didžios šviesos spindėjime,
Tai Tu, o Motina!

Giliam širdies skausme
Panirusi,
Šventa...
Tai Tu, o Motina!

Maldaujančių
Ir prašančių akių
Šviesi viltis —
Tai Tu, o Motina!

Skaistumo Žiede,
Didžios šviesos spindėjime!

NERIMA NARUTĖ

ŽIEMOS PASAKA

O, baltos, šermonėliais pasipuošę,
Neužmirštyje likę žiemos,
Šaltos, kvapą užimančios.
Satino ir brokado arnotais rėdytos,
Kristalais stalaktitais nusagstytos,
Šiaurinės žiemos!
Baltam pusnies važy
Viduržiemis prie vartų išlipa
Ir baltumu sulygina laukus ir kelių.
Ir snaigių kilimą patiesia ant takelių.
Žvaigždėtiais mezginiais užskleidžia trobų langus,
Ir paslaptim karaliaus šerkšno pasakoje
Slepia sodą.
Ir taip šiandien atrodo:
Ne sodas ten viduržiemio legendoje palikęs,
Tik nuostabi, kažin kada sapnuota, nebaigta
Šiaurinės žemės pasaka,

SKUBĖKITE.

Skubėkit imti derlių, moterys.
Ištuštinkit daržų lysves.
Skinkit nužydėjusias ugnim aguonas.
Rugsėjo prieklėty ruduo gėrybes jums sudėjo.
Žiūrėkite, tolėjanti saulutė supa
Plonais voratinkliais laukų ražienas...
Nurinkit pelkėje spanguolių rubinus,
Šilkinėj vasaros brokadoj išbarstytus.
Skubėkite surinkti jas Kalėdų stalui,
Šventajam Kūčių vakarui,
Tai Viešpaties gimimo šventei,
Kada pasalsta šulinių vanduo
Ir kada klūpi, kalba gyvulėliai.
Tai nuostabiai gimimo šventei
Sudėkit visas rudens gėrybes
Jūs, mano mielo krašto moterys.

ŽIEMA KAUNE

K. SKLĖRIUS

KARTŲ DIALOGAS

I. LUKOŠEVIČIENĖ

Kuo skiriasi šių dienų moderni šeima nuo vakarykščios - tradicinės šeimos? Autoriteto vaidmuo vakarykščioje šeimoje buvo šventas tėvo reikalas. Solidarumas ir pasiaukojimas buvo kitas didelės reikšmės faktorius. Bendra šeimos laimė, jos gerbūvis buvo daug svarbiau už atskirų jos narių - individų pasisėkimus. Šių laikų modernioje šeimoje atskiros individo pasiekimai ir pasisėkimai turi dominuojantį vaidmenį. Vieton hierarchinės - autoritetinės struktūros, įsigali lygybės dvasia. Pasiaukojimas ir idealizmas yra nustelbiami materialinių vertybių.

Matant šiuos pagrindinius skirtumus nereiškia, kad gyvenime yra tik tokios dvi rūšys šeimų. Bendrai, gyvenimui keičiantis, žmonės, jų grupės, prie naujų gyvenimo sąlygų taikosi įvairiais būdais, įvairiom gyvenimo formom. Mūsų šeima atsistoja prieš didelį gyvenimo nepastovumą, nuolatinį kitimą. Autoriteto pobūdis ir vaidmuo pasidaro didelis klausukas. Tėvai yra pastatomi prieš visą eilę klausimų, į kuriuos jie vaikams negali ir nežino kaip atsakyti. Jie vis daugiau atiduoda vaikų mokymo ir auklėjimo reikalą į mokytojų, kunigų ar organizacijų rankas. Vaikas, jausdamas mažesnę tėvų svorį, automatiškai linksta ir vis daugiau pasitiki pašaliniais žmonėmis, kurie jo gyvenime lošia svarbų vaidmenį. Jis auga ir darosi vis svetimesnis savo šeimai, jos gyvenimo būdai. Modernūs mokymo metodai vis daugiau ir daugiau iškelia kiekvieną mokinio individualizmą, jo individualius reikalavimus. Tuo pačiu atskiras individas įgyja daug daugiau reikšmės negu bendra šeimos visuma.

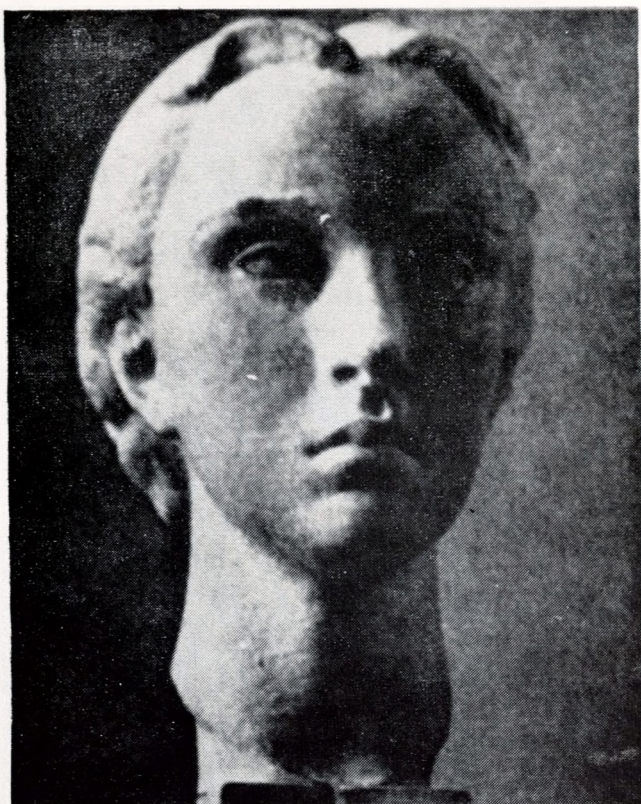
Šių dienų santykiai, o geriau, dviejų kartų konfliktas, yra įgavę tokią formą, kada jau nebegalima

savęs raminti įsitikinimu, kad tai yra normalu, kad vyresni su jaunesniais visais laikais susikerta ir panašiai. Padėtis yra rimta ir reikia susirūpinti, ar šios dvi kartos, kurios pradėjo gyvenimo kelią meile, gali suaugusios rasti bendrą, pozityvią kalbą.

Idomu, kaip šių dienų jaunimas mato vyresnius. Jie savo nuomones pareiškia daugumoje atvejų spaudoje ar kitur, labai tiesiai ir atvirai. Jiems vyresnieji, tai siauro akiračio, menkos iniciatyvos, užsitarę ir užkietėję savo tradicijose ir papročiuose, susirūpinę savo geru vardu ir geru įspūdžiu kitiems. Dideli moralistai jaunesniųjų atžvilgiu, bet savo praktiškame gyvenime toli nuo kitiems taikomų reikalavimų principų.

Vyresniusiosios tokie užmetimai šokyruoja ir dažniausia jie tada, mėgindami išlaikyti savo prestižą, suniekina visą jaunųjų elgesį, siekimus, gyvenimo formas, džiaugsmo reškimą ir t. t. ir t. t. Tada užmirštama tiesa, kad jaunime nėra nieko svetimo, ko nebūtų tų laikų kultūroje; kad jaunuolyje atsispindi lyg padidintame veidrodyje suaugusiojo paveikslas. Iš kitos pusės, vyresniųjų dažni rūpesčiai ar neišreiškiami panašiai: parengimų salės tuštėja, mūsų žmonės niekuo nesidomi, darosi vis sunkiau išrinkti organizacijų valdybas, lietuviškos knygos laukia pirkėjų ir skaitytojų, ir t. t. Tai vis panašios mintys pasakytos jaunųjų, o vyresniųjų tarpe kitaip išreiškiamos.

Aišku, kad vyresniesiems būtų daug paprasčiau užsidaryti savo rate, gyventi patogiai ir aprūpintai, pasiguosti praeities mieliais prisiminimais, papolitiuoti, ar kitaip praleisti laisvą laiką. Bet ar šis patogumų kiautas yra leistinas liuksusas, jeigu mes nori-

RIMA

J. MIKĖNAS

Žymus Lietuvos skulptorius, miręs ši rudenį

me atrasti bendrą kalbą su jaunesniaisiais? Juk auklėjimas nustoja egzistavęs nuo to momento, kai jis nustoja eiti su gyvenimu. Pasitraukti į pasyvumą, susidūrus su jaunųjų arogantiškumu, sutikti nuleistom rankom faktą, kad dialogas su jaunąja karta yra sunkus ir komplikotas – tai reikėtų palikti jaunimą vieną savo valiai, kada jis daugiausia yra reikalingas vyresniųjų. O gi jaunuolis neliks visą gyvenimą jaunuoliu. Yra svarbu šitą jų jaunatvišką energiją ir potencialą nukreipti pozityvia linkme. Reikia mokėti juos pažinti ir priimti juos tokius, kokie jie yra tuo metu. Aišku, kad bręstančiam jaunuoliui yra charakteringa nepastovumas ir staigumas, elgesio priešingybės, agresyvumas autoriteto atžvilgiu ir visa eilė kitų panašių savybių. Beprasmiška visa tai mėginti analizuoti, pramatyti pasekmes, įstatyti į griežtus rėmus ir reikalavimus, o tuo labiau pasmerkti, kada viso šių dienų gyvenimo yra tos pačios charakteristikos: nepastovumas, kitimas, pasimetimas moraliniuose, kultūriniuose ir socialiniuose principuose.

Tuo tarpu jaunimas laukia iš vyresniųjų supratimo ir subrendimo. Ar ne dažnai ši dvasinį bendravimą mėginama užpildyti bekrasčiu paikinimu, užpylimu materialinėmis gėrybėmis, daug ko pramatymu. Šiandien tėvai nedrįsta savo vaikui nieko atsakyti iš materialinės pusės, manydami, kad tuo jie išreiškia savo meilę. Esmėje dauguma iš šių dienų jaunimo nebuvo suprasti, neturėjo progos bendrauti ir išsiskirti su savo tėvais – jų arba nebuvo namie, arba buvo tiek išsisekę, kad vaikai buvo didžiausia našta. Čia dažnai tėvai užmiršo, o gal ir iš viso nežinojo, kad materialinėm gėrybėm negalima pakeisti tikrąją meilę – tai yra dvi atskiros plotmės, kurios eina paraleliai ir negali viena kitos pakeisti ar užpildyti. Jaunuoliai dažnai sako: „Mes visko turim ir nežinom ko norėti, o gyvenimas vistiek neįdomus“. Arba:

“Mums kalba apie idealą, siekimus, o tuo tarpu mūsų tėvai visa tai mėgina už mus padaryti”.

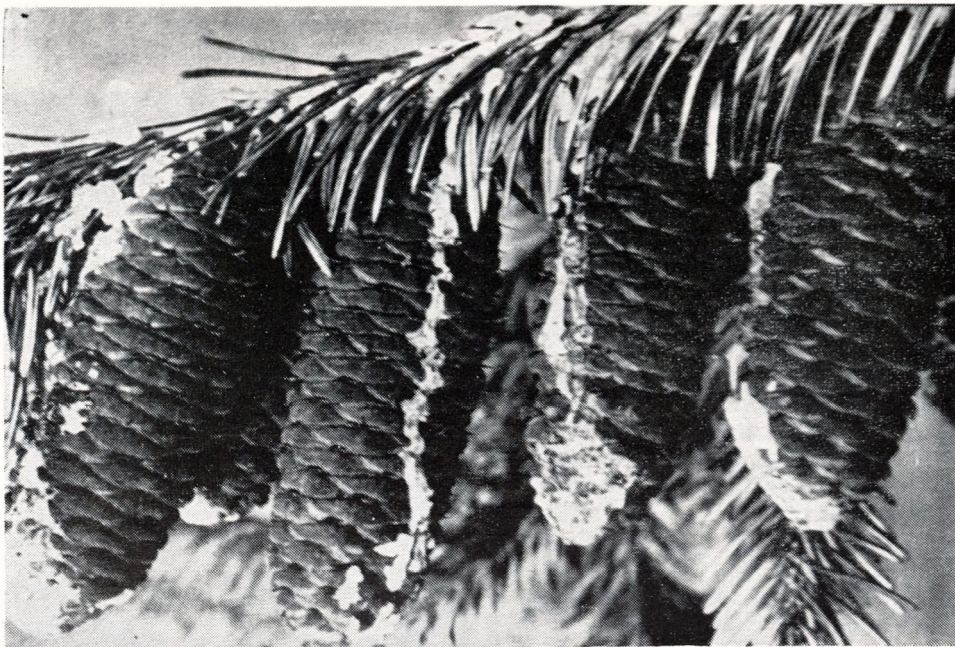
Čia ir verta sustoti ir rimtai pamąstyti. Jaunimas žiūri į ateitį; jaunajai kartai priklauso rytojaus diena. Vyresnieji, tuo tarpu, daugiau linkę praeitin. Teisingai Valery sako, kad vyresnieji eina į ateitį atbuli. Kadangi rytojus yra tąsa šios dienos, jie yra linkę tikėti, kad ryt diena bus panaši į šiandien. Šiuo metu tokia laikysena yra menkas užtikrinimas minimaliai egzistencijai. Kitas mokslininkas, G. Berger, sako, kad mūsų civilizacija gali būti sulyginta su automobiliu, kuris važiuoja greičiau užėjus nakčiai. Reikia, kad jo šviesos apšviestų kaip galima toliau ir plačiau nežinomą kelią, jeigu norima išvengti katastrofos.

Norint priartėti prie jaunosios kartos, vyresniesiems reikėtų nukreipti savo akis nuo praeities, ne ją paniekiant ir atmetant jos reikšmę ir svarbą, nes ji jau neišdildoma, ir kreipti dėmesį į ateitį, į rytojų ir kas svarbiausia, tai daryti panašia linkme su mūsų jaunimu. Būtų išvengiama tiek daug konfliktų, nesusipratimų, trynimųsi, jeigu šių dviejų kartų pergyvenimai būtų viena kitos papildymas ir tąsa. Nesvajokim ir nesistenkim uždegti jaunuosius savo gražiais prisiminimais iš mūsų krašto, savo kovų pergyvenimais ir kita – tai jiems yra praeitis, o jaunoji karta gyvena šiandien, o tikriau rytoj. Charakteringai sako vienas jaunuolis: „Mane stebina ne nauji atradimai, bet šių dienų mokslo atsilikimas. Jus stebina antibiotikai, atominė energija, o mums tai yra savaime suprantamas dalykas – mes su jais išvydom šį pasaulį. Mums kyla klausimas, kodėl prieš vėžį dar nerasta vaistų, arba, kada mes išsikelsime mėnulyje”.

Jeigu pažiūrėsime konkrečiau į mūsų lietuvišką gyvenimą, atrasime tas pačias bėdas. Atsidūrę tremtyje atkūrėm iki detalių viską, ką turėjome Lietuvoje. Tai turėjo savo prasmę, kol kūrėmės, vaikai buvo mažai ir jų reikalavimai ribojosi šeimoje. Šiandien mes jau turim skaitlingą jaunimą – jaunąją kartą, kuriai Lietuvoje veikiosios organizacijos, mokykla yra svetimai ir nesuprantami dalykai, jos netraukia ir ji ten nepajėgia pritapti. Tik labai nedaug atkurty organizacijų pajėgė išsiugdyti pakenčiamą prieauglį. O kokia ateitis organizacijos be prieauglo, atsakymo ilgai netenka įjėskoti. Norint, kad jaunimas sveikai subręstų, reikia jam vietos, kur jis galėtų išlieti savo energiją, ką nors veikti. Čia galima būtų kelti visą eilę klausimų, į kuriuos atsakymų, deja, neturim. Mūsų visuomeninė organizacija ir veikla yra daugiau ar mažiau pionieriška, pagrįsta daugeliu atvejų „mums taip atrodė“, „maždaug“ ir panašiai, kas nelabai gali būti pateisinama. Tremtiniai, daugumoje, žmonės buvo išsilavinę ir išėvivijon atsivežę nemažą gyvenimo pasiruošimo bagažą. Šičia gyvendami išsiauginom gerą būrį kompetentingų profesionalų, kurie galėtų, reikalui esant, išstudijuoti kur mes esam, ko mums trūksta, kokia linkme sukti visą mūsų veikimą.

Yra aišku, kad šiandien, kada gyvenimas nuolat kinta, nuolat griauinama, kad vėl būtų galima statyti, atrasti dialogą su jaunąja karta nėra lengva. Ne vienas pasijunta atsidūręs prieš neperžengiamą sieną. Laimei, toje sienoje, ne kur kitur, yra durys, tačiau jas reikia atrasti. Gi tai yra įmanoma tik nuoširdžiu ir objektyviu pasižiūrėjimu į save, į konfliktus, kurie skiria vaikus nuo tėvų, mokinius nuo mokytojų, vyresnius nuo jaunesniųjų, ir tokiu būdu atverti duris dialogui tarp tikrų jaunų žmonių ir subrendusių suaugusiųjų.

Paskaita skaityta K.L.K. Moterų Dr-jos suvažiavimo proga.

SKUJOS ŽIEMA

K. L. K. MOTERŲ DRAUGIJOS SUVAŽIAVIMAS

Z. DAUGVAINIENĖ

K. L. K. Moterų Draugijos skyrių atstovių suvažiavimas įvyko 1964 m. lapkr. 28 – 29 d. d., Toronte. Šis suvažiavimas buvo šauktas viena dėlto, kad jau artėjo Draugijos įstatuose numatyta Centro Valdybos kadencijos pabaiga, o antra, – šiais metais minint penkiolikos metų sukaktį nuo Draugijos įsisteigimo Kanadoje, norėjosi duoti progos narėms šią sukaktį paminėti bendrai visoms susijęs, pasidžiaugti laimėjimais, pasvarstyti trūkumus, numatyti ateities darbų planus.

Paskirtu laiku gausiai susirinko atstovės iš visų skyrių: iš Montrealio, iš Londono (Kan.), iš Hamiltono, iš Delhy, šv. Jono Krikštytojo par. sk. ir Prisikėlimo par. sk.

Suvažiavimas pradėtas Draugijos gimimo vietoje – šv. Jono Krikštytojo parapijoje, dalyvaujant nevienai ir pačių steigėjų: dr. Užupienė, p. Jonaitienė... Svarbus ir daug sakantis faktas, kad šv. Mišių metu, suvažiavimą pradėdant, visos atstovės, iš visų skyrių, ėjo šv. Komunijos. To anksčiau, deja, nebūdavo. Tai rodo, kad religinis momentas draugijos narių tarpe smarkiai gyvėja.

Pusryčius suvažiavimo dalyvėms suruošė šv. Jono Kr. parapijos skyrius savo parapijos salėje, pietus – C. V-ba artimo restorano bankietams skirtoje saliuokėje. Narių registracija ir posėdžiai vyko Toronto Liet. Vaikų Namuose.

C. V-bos pirm. L. Imbrasienei atidarius suvažiavimą, prezidiuman buvo pakviestos: Delhy sk. pirmininkė M. Povilaitienė ir Prisikėlimo sk. pirmininkė A. Kuolienė – pirmininkauti; Montrealio sk. pirmininkė p. Kerbelienė ir Prisik. par. sk. narė V. Juddzentavičiūtė – sekretoriauti.

Po C. V-bos dvasios vado dr. P. Gaidos žodžio ir linkejų našiai dirbti ir rimtai svarstyti numatomas problemas, ėjo sveikinimai ir skyrių atstovių pranešimai.

Sveikinimai gauti iš p. M. Galdikienės, atstovaujančios lietuves moteris Pasaulio Katalikių Moterų Unijoje, p. Paurazienės Amerikos Romos Katalikių Moterų draugijos pirmininkės ir, negalinčios suvažiavime dalyvauti, Hamiltono sk. pirmininkės p. Norkienės.

Pranešimus darė skvrių pirmininkės. Skyrių veikla gyva. Prisilaikant įstatų įvairiuose skyriuose pagal galimybes ar reikalą dėmesys kreipiamas vienu daugiau karitatyviniams darbams, kitų socialiniams reikalams, šeimų problemoms, pagalbai savoms parapijoms, šeštadieninėms mokykloms ir t. t.

Montrealyje (sk. pirm. Kerbelienė) rengiamos madų parodos, sudaryti kultūriniai ir šeimos būreliai, ruošiamos moterims uždaros rekolekcijos, lankomi ligoniniai, siunčiami siuntiniai, ruošiamos paskaitos ir paskaitų ciklai. *Hamiltono* sk. pranešimą darė p. Ricikienė, perduodama sveikinimus ir linkėjimus savo sk. pirmininkės p. Norkienės, kuri eisimo nelaimėje sužeista, labai apgailestauja negalėdama dalyvauti savo idėjos draugių susibūrimė. Hamiltono skyriuje sueita į kontaktą su esančiomis prie parapijų kanadiečių katalikių moterų draugijomis, ruošiami kasmetiniai Užgavėnių baliai, kurie yra pagrindinis skyriaus pajamų šaltinis, siunčiami į Suv. trikampį siuntiniai, dirbama su jaunimu. Skyrius įsteigtas prieš 15 metų. *Delhy* (sk. pirm. M. Povilaitienė). Vienintelis skyrius, kuris įsisteigė kaime, jo veikla kaimo aplinkoje, įsteigtas 1958 m. Parengimai – jų vienintelis pajamų šaltis.

nis. Turi, palyginti ne tiek jau mažai narių, bet jų darbams nėra daug pritarimo vietinių žmonių tarpe. Jų centrinis rūpestis ir pastangos — šeštadieninė mokykla ir pagelba parapijai. *Londono* (sk. pirm. p. Daniliūnienė). Skyrius įsteigtas tik šiais metais. Gražių planų darbams ir ryžto bei entuziazmo skyriaus narių tarpe labai daug, bet dar nebuvo laiko veiklai išplėsti. Narių skyrius jau turi 60. Šv. Jono Kr. p. sk. (pirm. O. Jonaitienė) skyrius ypatingai daug dėmesio kreipia karitatyviniams reikalams. Išsiųsta labai daug siuntinių į Šv. trikampį, o Toronte nuolatos lankomi ligoniniai. Ruošiami parengimai, talkinama parapijai, rūpinamasi jaunimu, ruošiamos paskaitos. *Prisikėlimo parapijos sk.* (pirmininkė A. Kuolienė). Šis skyrius yra bene gausiausias nariais. Šiuo metu skyrius turi 126 nares. Skyriaus veikla labai šakota. Neskaitant parengimų ir talkininkavimo parapijos reikaluose, yra rengiamos moterims uždaros rekolekcijos, suruošta madų paroda, talkininkaujama Nek. Pras. seselių kasmet ruošiamame bazare, ruošiamos augšto lygio paskaitos skyriaus narių susimuose ir viešos — visai Toronto kolonijai, suruošta siuvimo kursai visoms kolonijos moterims, įsigyta nauja puiki vėliava.

Centro Valdybos pranešimas — pirm. p. Imbrasienės. C. V-ba yra įsteigusi Toronte lietuviams socialiniais ir šeimų reikalais patarimų biurą, kuriam vadovauja S. Butkevičienė, padedama p. Manglico ir p. Matukaitės — visi baigę augštuosius soc. mokslus. Jų patarimais, veltui teikiama, pasinaudoja nemažas skaičius Toronto lietuvių. C. V-bos narės, daugiausia pirm. L. Imbrasienė, aplankė beveik visus skyrius. Taigi iš C. V. pusės buvo stengiamasi su skyriais palaikyti ryšius, deja, patys skyriai, nors visi veikia gyvai ir energingai, nelabai stengiasi savo veikla afišuotis. Silpnai palaikomas kontaktas su C. V-ba, per mažai apie save rašoma spaudoje, ypačiai skyrių veiklos aprašymų dažnai pasigendama „Moteryje“.

Dar buvo padaryti pranešimai C. V-bos kasininkės P. Urbonienės, „Moters“ redaktorės Iz. Matusevičiūtės ir administratorės B. Pabedinskienės. Iš tų pranešimų buvo matyti, kad finansiniai „Moters“ stovi neblogai, daug liūdniau ir sunkiau su bendradarbiėmis ir su straipsniais. Ta „bėda“ tęsiasi jau labai seniai. Nors daug laiškų rašoma ir prašoma rašyti — straipsniai nepaprastai sunkiai gaunami.

Atsižvelgiant į tokį sunkumą telkiant žurnalui medžiagą, suvažiavimas nusprendė prie „Moters“ žurnalo sudaryti redakcinę komisiją, kad ne viena, o kelios moterys rūpintųsi šiuo reikalu, kad įsipareigotų kiekvienam numeriui ir pačios parašyti ir iš kitų

gauti straipsnių. Į redakcinę komisiją įeiti sutiko L. Imbrasienė, Krikščiūnienė, Ir. Kairienė ir A. Rusinienė.

Naujon Centro Valdybon išrinktos: A. Sungailienė, V. Judzentavičiūtė, S. Aušrotienė, P. Urbonienė, E. Čižikienė, J. Kaknevičienė ir S. Rickienė (iš Hamiltone).

Laisvuose pasisakymuose dėl ateities veiklos duota įdomių sugestijų, pav. kad C. V-ba bent kartą metuose kviestųsi skyrių valdybas bendram pasitarimui, kad skyrių dvasios vadai bandytų draugijose nedalyvaujančias moteris įtraukti į organizacinį veikimą, kreipti rimtą dėmesį į tai, ką mes savo vietoje turėsime ateityje, kad visa draugija (visi skyriai susidėję) suorganizuotų bent vieną stipendiją jaunai lietuvei mergaitei — studentei ir t. pan.

Tuo buvo baigta suvažiavimo darbo diena. Sekančioji diena praėjo malonaus poilsio ir atvangos bei džiaugsmo ženkle.

Prisikėlimo bažnyčioje iškilmingos sumos metu, visų skyrių vėliavų lydimu, buvo atnešta bažnyčion ir pašventinta Prisikėlimo sk. naujoji vėliava. Vėliavai krikštąteviais buvo dr. Užupienė, Z. Daugvainienė, dr. S. Čepas ir Sonda. Suvažiavimo proga pritaikytą pamokslą sakė tėvas Vaišnys, Montrealio sk. dvasios vadas.

Po pamaldų Prisikėlimo p. muzikos studijoje Prisikėlimo p. skyrius suruošė agapę suvažiavimo dalyvėms ir daugybei kviestųjų svečių. Buvo daug kalbų, daug sveikinimų, daug linkėjimų, daug nuoširdžių žodžių. Vėliavos krikštąteviai įteikė Prisikėlimo skyriui piniginę dovaną. Buvo perskaitytos suvažiavimo rezoliucijos ir sveikinimai. Suvažiavimo sveikinimai pasiųsti Lietuvos moterims, esančioms už geležinės uždangos, Vysk. Brizgiui, Vlikui, Kunigų Vienybei, Motinai Augustai (Putname), M. Galdikienei ir Norkienei (Hamiltone).

Po pietų — Prisik. p. salėje koncertinė dalis, kurios metu O. Jonaitienė, dr-jos garbės narė, padarė pranešimą apie draugijos įsisteigimą Kanadoje ir per 15 metų draugijos nueitą kelią. Dr. Irena Lukoševičienė skaitė labai aktualią ir gilią paskaitą (D. Ir. Lukoševičienės paskaita ir O. Jonaitienės pranešimas talpinami šiame „Moters“ numeryje).

Solistė Lilija Šukytė puikiai pasirinktoje ir ilgoje programoje stebino gausiai susirinkusią publiką savo nepaprastai gražiu balsu.

Baigus programą C. V-bos pirmininkė nuoširdžiai padėkojo paskaitininkei, solistei ir gausiai atsilankiusiai publikai, o suvažiavimo dalyvėms palinkėjo našaus darbo grįžus namo.

“Moters” bendradarbei p. IRENAI KAIRIENEI ir šeimai
Lietuvoje netekus dviejų brangių asmenų:
tėvelio Tado Vaičiulėno ir uošvio St. Kairio,
reiškiame gilią užuojautą.

“Moters” Leidėjos ir Redakcija

K. L. Katalikių Moterų Dr-jos Priskėlimo parapijos skyriaus naujai įsigyta ir pašventinta vėliava. Iš kairės: par. k-to pirm. dr. S. Čepas, dr. A. Užupienė, Z. Daugvainienė, V. Sonda ir A. Kuolienė, skyriaus pirmininkė.

Nuotr. S. Dabkaus

KANADOS LIETUVIŲ KATALIKIŲ MOTERŲ DRAUGIJOS 15-KOS METŲ VEIKLOS APŽVALGA ONA JONAITIENĖ

Prieš dvidešimt metų išbėgome iš Lietuvos spaudžiamos priešų kariuomenės ir fronto ugnies bombų vejamos. Daugumoje motinos su būriu vaikučių, su ryšuliu ant pečių, dažniausia jau be vyrų.

Ką mes galėjome išsinešti iš tėvynės? Netekome visų turtų, kuriais buvo pertekusi laisva nepriklausoma Lietuva, bet mes išsinešėme Dievą savo širdyje ir artimo meilę. Kilo mūsų dvasioje nepalaužiamas ryžtas atstatyti svetimoje žemėje, kas buvo sugriauta tėvynėje.

Tolimose Kanadoje, Šiaurės Amerikos kontinente jau 1949 metais 10 balandžio atkuriamą Lietuvoje veikusi Lietuvių Katalikių Moterų Draugija. Jos pirmieji iniciatoriai buvo: dr. Aldona Užupienė, šv. Jono Krikštytojo lietuvių parapijos klebonas kun. Petras Ažubalis, amžinos atminties Dr. V. Karvelienė. Per pamokslą moterys buvo šaukiamos į steigiamąjį katalikių moterų susirinkimą.

Klebonas P. Ažubalis pasakė atidaromąją kalbą, pirmininkauti susirinkimui pakvietęs Dr. Ald. Užupienę, sekretore Arbaitytę. Šiame susirinkime buvo įsteigtas Centrinis skyrius, su teise steigti naujus skyrius visoje Kanadoje, kur tik gyvena lietuviai. Po penkiolikos metų jau turime 6 skyrius: Montrealyje, Hamiltone, Delhi (Ontario) Londone ir Toronte du.

Po vienerių metų veiklos šaukiamas pirmas atstovų suvažiavimas Toronte ir išrenkama pirmoji Centro Valdyba. Centro Valdybos pirm-ke buvo išrinkta Dr. A. Užupienė, dr. Žymantienė ir Em. Jakubynienė. Ši valdyba paruošė draugijai įstatus ir nurodė veikimo gaires. Parapijos gyvenime įvedė Motinos Dienos minėjimą, Moterų šventę

15 d. rugpjūčio mėn. per Žolines, Dangun Paėmimo šventę.

Kadangi beveik visose šeimose motinos buvo dirbančios fabrikuose, kilo rūpestis kam palikti globoti mažus vaikučius išeinant į darbą. Parapija buvo nusipirkusi sklypą su namais statyti naują bažnyčią. Moterys prašė kleboną, kad tame name laikinai leistų įsteigti lietuvių vaikų darželį. Klebonas namais naudotis leido ir dar davė piniginę paramą. Katalikės moterys Toronte pasikvietė iš įvairių Kanados vietų seseris Kotrynietes ir pavedė joms suorganizuoti vaikų darželį. Darželis buvo perpildytas lietuviais vaikučiais, kurių būdavo nuo 80 iki 100. Ke-

turios kotrynietės seselės yra nuveikusios Toronte didelį lietuviybės darbą ir padėjusios šeimoms greičiau prasi-kurti — nusipirkti savus namus. Dauguma iš tų vaikučių lankiusių seserų darželį šiandien jau yra aukštesnių mokyklų ar universiteto studentai. 1956 metais Vaikų darželį atpirko Nekalto Prasidėjimo seserys, kurios vadovavo Vaikų lopšeliui Toronte. Nekalto Prasidėjimo Seserys Toronte sėkmingai vadovauja ne vien Vaikų Darželiui — bet jos įsigijo savo sklypą ir labai modernius vaikų namus, kur sėkmingai veda ne vien Vaikų darželį, bet platesnį vaikų švietimą.

Supažindinti lietuvius su katalikių moterų veikla Lietuvoje, buvo išleista „Mūsų Keliai“, kuriuos narės išplatino po skyrius. Pasigedome savo laikraščio kaip Lietuvoje. Prie „Tėviškės Žiburių“ a. a. Dr. A. Šapokai sutinkant, buvo įsteigtas Moterų skyrius, vienas puslapis, kartą per mėnesį.

Pirmoji to skyriaus redaktore buvo Petronėlė Stoškiūtė, o vėliau Abromaitienė, Nora Kulpavičienė ir S. Prapuolenytė.

Per visuotinį K. L. K. Moterų dr-jos suvažiavimą Montrealyje, 1955 m. pavasarį buvo nutarta leisti savo žurnalą. Redaktore buvo pakviesta Stasė Prapuolenytė, administratore Kazė Juozapavičienė (dabar JAV). Pirmas „Moters“ numeris pasirodė 1955 m. prieš Kalėdas. Jo buvo spausdinama tik keletas šimtų egzempliorių. Žurnalas greitai augo.

Nuo 1957 m. spalio mėn. „Moterį“ redaguoti buvo pakviesta Iz. Matusevičiūtė, administruoti Bronė Pabedinskienė (ji administruoja nuo 1956 m.).

Žurnalui talkina, kalbą taiso ir korektūrų žiūri Zuzana Daugvainienė, žurnalo menine priežiūra ir iliustracijomis rūpinasi Nora Kulpavičienė.

Visų buvusių Centro Valdybų rūpestis buvo tobulinti ir plėsti žurnalą. Jau pora metų „Moteris“ išeina kas antras mėnuo — 6 kartus metuose. Moteris yra skaitoma net keliuose kontinentuose.

Centro Valdyba jau antri metai yra Toronte įsteigusi Socialinių reikalų patarimų biurą, kuriam vadovauja tai sričiai pasiruošusi Sofija Butkevičienė, o jai talkina J. Manglicas ir socialinių mokslų magistrė R. Matiukaitė.

Kanados Lietuvių Katalikių Moterų suaktyvinio suvažiavimo prezidiumas. Iš kairės: p. Kerbelienė iš Montrealio, p. Kuolienė iš Toronto, p. Povilaitienė iš Delhi ir p-lė Judzentavičiūtė iš Toronto.

Nuotr. S. Dabkaus

Ona Jonaitienė, viena iš Katalikų Moterų Dr-jos atstieigėjų Kanadoje. Penkiolikos metų Dr-jos sukakties proga surengtoje akademijoje ji sakė kalbą apie pirmuosius sąjūdžio žingsnius.
Nuotr. S. Dabkaus

Socialinio biuro patarnavimais pasinaudoja daugelis mūsų tautiečių.

Per visus lietuvių katalikų moterų skyrius yra aplankyta per tuos 15 metų tūkstančiai ligonių ir suvargusių šeimų. Išsiųsta per pastaruosius metus šimtai siuntinių į Suvalkų Trikampį Lenkijon ir Vokietijon.

Džiaugiamės, kad priklausome Pasaulio Kat. Moterų Organizacijų Unijai. Šiuo metu čia yra susibūrusios 110 katalikiškų organizacijų, iš 65 kraštų. Joje lietuves moteris atstovauja iš Prancūzijos — Paryžiaus p. B. Venskuvienė ir p. Magd. Galdikienė iš New Yorko. Per tarptautinius suvažiavimus

Irena Lukoševičienė iš Montrealio kalba apie kartų santykius Kanados Liet. Katalikų Moterų Draugijos suvažiavime Toronte.
Nuotr. S. Dabkaus

Šita tema buvo daug kalbėta ir dar bus kalbama, kol lietuviai jausis esą tremtiniai, kol jų širdyse rusens tėvynės meilės ilgesys. Šios kartos pareiga tą ilgesį nenusinešti į kapus, bet perduoti ateinančiai jaunajai kartai, kad išmušus tėvynės laisvės varpui, būtų šauksmas į pasaulį.

Mes patekome į turtingą Vakarų pasaulį, kur materialistinių gėrybių yra apščiai. Jau dvidešimt metų dirbame mus priklaudusių kraštų gerovei, kad užsidirbtume ir sau pragyvenimui.

XX-sis amžius didžiuojasi mokslinė ir techninė pažanga. Vakarų žmogus yra apsvaigęs nuo turtų pertekimo. Turtingasis luomas ir naujojo pasaulio žmogus skraido tarp kontinentų garso greitumo lėktuvais ir mano jau sukūręs laimę žemėje.

Tiesa, šiuo atžvilgiu gali didžiulis modernus žmogus, bet dvasiniu atžvilgiu dvidešimtojo amžiaus žmogus arba stovi vietoje ar rieda smarkiai žemyn.

Žmogus negali pakeisti savo artumoje kito žmogaus dėl kūno spalvos ar materialinio atsilikimo. Tvirtų principų žmogus patapo kažkaip nepageidaujamas modernioje visuomenėje. Tame turtų pertekime, šviesų žibėjime ir begaliniame skubėjime sukurti laimė žemėje, pažvelkime į save, į savo sielos vidų, ypač artėjant Kalėdų šventėms, kada prieš du tūkstančius metų Betliejuje gimė pasaulio Šviesa. Į koki pasaulį atėjo Kūdikėlis Jėzus? Ir tais laikais buvo technika ir komfortas, bet žmonija dejavo vergijoje ir laukė išsivadavimo iš jos. Pamastykime, ar esame tikri krikščionys lietuviai. Pažvelkime į save, o pamatysime, kad ir mes, įsijungę į bendrą pasaulio eiseną siekti medžiaginių gėrybių ir kitų kūninių malonumų, nusigrijome nuo savo tautos, lyg pamiršdami, kodėl mes čia esame ir kur su pasaulio minia žygiuojame svetimų tautų kelyje. Esama ir tokių mūsų lyg suakmenėjusių, jų gyvenimas tarytum sustojo ir pasiliko toks, koki jį atsinešė į šį kraštą prieš dvidešimt metų. Kur eidami, visur šviesas gesina, nieko gero svetur nesurasdami. O tačiau žinome gerai, kad gyvenimas vietoje nestovi. Todėl nestebėtina, kad tokios dvasinės nuotikos tėvai net nesuranda bendros kalbos su savo vaikais. Tokie tėvai gyvena praeitimi, nieko nesisavindami iš dabarties, o vaikai, matydami tėvus paskendusius praeities sapnuose, palieka juos ramybės ir formuodami savo gyvenimo idealą, pavyzdžiais imasi svetimų tautų žmones, juos kopijuodami. Jaunoji karta suprantama turi kuo nors pasekti, nes

keliamas lietuvių moterų skundas pavirtoje Lietuvoje.

Per paskutinį Pasaulio Kat. Moterų suvažiavimą Romoje 1963 m. Birutė Venskuvienė šv. Tėvui, Pauliui VI, ikeitė draugijos išleistą knygą „Mūsų Keliai“.

Tad, brangios sesės, junkimės po „Tiesos ir Meilės“ vėliava, o mūsų balsas bus išgirstas Tėvynėje ir visame geros valios pasaulyje.

ji pati neturi gyvenimo patirties nei išminties.

Lietuvė moteris, gyvendama svetimuose kraštuose, neturi gyventi vien praeities prisiminimuose, bet aktyviai dalyvauti dabarties laikų laimėjimuose ir nelikti akla ateičiai. Visa, ką randame svetimuose gera, pasekime ir pasisavinkime, nes gerumo ir kultūringumo žmogui niekada nebus per daug. Visus kultūrinius lobius pasisavinkime ir junkime į savo dvasios pasaulį, tik neprarasdami savęs, savo lietuviško charakterio, lietuviško galvavimo būdo, branginant savo tradicijas bei papročius.

Šiandien sunkiausia problema, tai vaikų išlaikymas savo tautoje, bet jeigu mūsų motinos išiešvės katalikės bus tokios stiprios, kaip mūsų močiutės ar prosenėliai buvo, tai sugebės juos išlaikyti, lietuviais. Šiandien, jei tremtinių vaikai nebemoka lietuviškai, dėl to yra kalta pati motina, apleidusi savo pareigą išmokyti savo vaikus tėvų kalbos. Motina nesugebėjo ar nesistengė pasiaukoti vaikui ir parodyti jam meilės. Meilė įgyjama per pasiaukojimą, o jei vaikas mylės savo motiną, su ja dažnai kalbės, tai lengvai išmoks ir jos kalbos. Gal vaikas nepajuto tavo širdies šilumos, kai jis tiesė į tavę rankutes, tu pamojus ranka, išėjai uždarbiauti, palikusi vaiką svetimai globai.

Ar guldyma vakarais nepamiršai jį laiminti kryžiaus ženklui, kaip darė tavo motinėle ir prosenėlė? Ar tu jam niūniai lietuvišką lopsinę dainelę, ar sekei gražią pasakėlę? Ar jam pasakojai apie savo tėvų ar savo tautos nuotykius? Ar jis ką žino apie Kražių istoriją, apie lietuvių partizanų kovas ar artimuosius ištremtus į šaltąjį Sibirą?

Mūsų tautos istorija perdėm alsuoja karžygiška dvasia. Ar vaikas žino nors kiek, kas buvo kryžiuočiai, kodėl sušedgino Pilėnų žmonės? Vaikas jau iš labai ankstybos jaunystės turi susidaryti vaizdą, iš ko jis yra kilęs ir kam jis priklauso. Taip pamažu auga vaiko dvasioje karžygiškumo dvasia.

Stenkimės visą aplinką persunkti lietuviškumu. Vaikas neučiuomis tas nuotaikas pasisavins, tautos simboliai jaus jo jaunon dvasion ir jis igaus tautinio atsparumo, tarytum imuniteto prieš nutautimą ir becharakteriškumą.

Tėvams ateina pagalbon lietuviška mokykla. Lietuvis mokytojas savo savaitgalius aukoja lietuvių šeštadienei mokyklai. Reikia vaikui išaiškinti mokytojo kilnumą ir meilę jaunajai kartai, tai mokins labiau pamils lietuvišką mokyklą, nes gerbs savo mokytoją. Tėvai ir mokytojai turi eiti ranka rankon. Labai skaudu, kai karštas tenka išgirsti, kad tėvai žemina mokytoją savo vaikų akyse.

Skundžiamės, kad lietuviškoji studentija per anksti vartoja svaiginamuosius gėrimus. O kaip dažnai mūsų privačiuose pobuvuose vietoj kultūringo svečiavimosi gausiai liejasi gėrimai, o vietoj gražių sutartinių dainų, sklinda girtų burbuliavimas ir

klykavimai. Juk vaikai kopijuoja, jie paseka tėvus.

Vestuvinėms puotoms išleisti nesitenkinama šimtinėmis, bet išmetama jau ir tūkstantinės.

Veltui tėvynėje broliai ir seserys laukia pagalbos iš mūsų, bet "ir man reikia gyventi" teisinamės. Jeigu neturime tėvynėje artimų giminių, tai dar šimtus turime į skurdą patekusių tautiečių. Ištieskime jiems brolišką ranką. Jei mūsų širdis niekada nesuplaka gailesčiu dėl artimo skriaudos ar skurdo, nesakykime, kad mylime savo tėvynę. Ar mylime akmenis, medžius, dirvas, ar žmones, jų likimu besisielodami? Tiesa, tautinių švenčių proga, sentimentų pagautos, nubraukiame ašarą, bet ir tuščia mergaitė, pamačiusi "beatelį" nubraukia ašarą. Nei lietuviška bažnyčia (parapija), nei tėvynė nereikalauja iš mūsų atsidėjimo — asketizmo. Bet saikas ir prievolės turi būti išlaikytos. Ekonomiškai tvarkykime savo gyvenimą taip, kad pačios senatvėje turėtume ir galėtume atlikti savo tautines pareigas. Bet reikėtų vengti tuščios konkurencijos, kuri paskutiniu metu mūsų šeimose pradėjo išsigalėti, pvz. viena perka kailinius už 500 dolerių, kita už 800 dol., girdi, nenusileisiu... Nepriteingomis konkurencijomis savo vyrus prąždindome, nuskriaudžiame vaikus, lietuvišką spaudą, lietuvišką kultūrinį gyvenimą.

Kai atvykę į svetimą kraštą nieko neturėjome, buvome draugiškesni, vienas antram patarinėjome, talkino. Kai prasikūrėme, ėmė išsigalėti mumyse pavydo jausmas. Vietoj džiaugtis, kad mūsų tautiečiui sekasi, pradėjome jam kenkti.

Mūsų tautos sūtemose svarbu mums išlikti vieningiems. Neturėtume nustatyti parapiją prieš parapiją, organizaciją prieš organizaciją. Nejieskoti, kas mus skiria, bet kas jungia ir kelia mūsų dvasią. Mus jungia bendras dalia, ilgesys prarastos tėvynės, laisvės troškimas, tėvynės kančios.

Zmogus, kuris save augščiau stato, pradeda kitus žeminti, kritikuoti, nieko nemylėti, išskyrus save. Pradeda blaškytis, jieskoti užsimiršimo ir neretai patenka į alkoholizmo vergiją. Troškimas turtų, garbės, tai šių laikų dvasia. Vokiečių rašytojas T. Šilleris yra pasakęs: "Gyvenimas tai tiltas, naudokis juo, tik nestatyk ant jo namų". Šių laikų žmogus ėmė statyti namus ant gyvenimo tilto, lyg amžiais gyventų.

Kad žmonija pakiltų iš šių dienų komunistinio ir materialistinio nuosmūgio, jau savo jėgų nepakanka, reikia antgamtinės jėgų, antgamtinės pagalbos.

Ir mums lietuviams, norintiems išlikti tautų katilė nesumaltiems, reikia šauktis antgamtinės pagalbos — Dievo. Vaikuose turime įdiegti tvirtą tikėjimą, tvirtus principus, nepalaužiama lietuvišką charakterį ir visą savo lietuvišką gyvenimą nuspalvinti gražiomis tradicijomis. Stiprybės semkimės prie nukryžiuoto Kristaus, jos sėmėsi ir mūsų močiutės, o jos išugdė tautos galiūnus.

TORONTO PRISIKĖLIMO PARAPIJOS "AUSROS" SPORTO KLUBO MERGAITĖS

Iš kairės į dešinę sėdi: Vaida Jurevičiūtė, Nijolė Kėkškaitė; stovi: Laima Barzevičiūtė, Gaila Kerniūtė, Dana Čekelytė.

Jei Toronto Prisikėlimo parapija gali džiaugtis daugeliu dalykų, tai vienas iš tų daugelio tikrai yra jos šauniosios aušrietės. Jos netik pirmosios moksle ir organizacijų veikloje, bet ir visapusiškos čempionės įvairiose sporto šakose.

Aušrietės krepšininės, jų yra net 5 komandos, šiuo metu turi Š. Amerikos Lietuvių moterų ir mergaičių A klasės čempionatus, Kanados sporto apygardos moterų, mergaičių A ir B klasių čempionatus; Toronto C. Y. O. lygos mergaičių A klasės čempionatą ir Ontario mergaičių A klasės vicečempionatą.

Aušrietės lengvaatletės Š. Amerikos lietuvių pirmenybėse iš galimų 27 I vietų, išsikovojo 16; Š. Amerikos Pabaltiečių Olimpijadoje sykiu su Clevelando „Žaibo“ mergaitėm visose rungtyse,

išskyrus jieties metime, išsikovojo visas aukso medalius. M. Romanovaitė Toronto mokyklų pirmenybėse pastatė 2 naujus rekordus: šokime į augštį ir šuolyje į tolį.

Aušrietės plaukikės Š. Amerikos Lietuvių pirmenybėse išsikovojo visas galimas I-sias vietas, o Š. Amerikos Pabaltiečių Olimpijadoje dalyvautose 18 rungtyse išsikovojo 15 aukso, 2 sidabro ir 1 bronzos medalį. N. Kėkškaitė, praėjusiais metais pastačius naują Kanados 100x4 estafetės plaukimo rekordą, ši pavasarį buvo priskirta prie geriausių Kanados plaukikių dešimtuoko. Prieš mėnesį įvykusiose Toronto miesto parapijų C. Y. O. plaukimo pirmenybėse Prisikėlimo parapijos plaukikės, išsikovojusios daugiausia I-jų vietų, gavo parapijų nugalėtojoms skirtą taure.

UŽDAROS REKOLEKCIJOS

K.L.K.M. Draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius jau antri metai iš eilės pradėjo advento surošia moterims uždaras rekolekcijas. Ir šiomet nemažas Toronto lietuvių moterų būrys jomis pasinaudojo. Gruodžio mėn. pirmojo penktadienio pavakareje rinkomės į seselių vedamus rekolekcijų namus Toronto rytuose.

Nuvykusiųjų būrelį sudarė įvairaus amžiaus moterys: buvo vyresnių, savo šeimas seniai išauginusių ir anūkais besidžiaugiančių, buvo visai jaunų motinų, buvo ir vyresnių — tarp jų net trys su savo užaugusiomis dukromis. Buvo netgi ir jaunų mergaičių, universiteto studentė. Jomis ypatingai džiaugėmės: jos mums, susėdusioms prie pietų stalo, gražiai lietuvių kalba paskaitydavo iš dvasinio turinio knygu.

Jau tik įžengus į tuos erdvius namus, pajunti ramybės ir poilsio nuotaiką. Nėra ten triukšmo nei garsių kalbų. Tai ne kasdieninis moterų susibūrimas. Vėlai penktadienio vakare Šv. Mišiomis ir pirmąja konferencija pradėtos rekolekcijos. Šeštadienio rytą po konferencijos išstatomas Švė. Sakramentas adoracijai iki 4 v. p. p. Vienas susikaupimas seka po kito, su

pertraukomis poilsiui ir pasistiprinimui. Ir taip abi dienas.

Pačios konferencijos pravedamos skirtingai nuo tų, kurios bažnyčiose įprasta girdėti. Prelato V. Balčiūno tylus, ramus balsas, nedidelė koplyčia kažkaip padėjo susidaryti įspūdžiui, lyg kad visa tai kalbama tik tau vieni, o ne bažnyčios auditorijai. Gyvenimo problemų sprendimas, moters-žmogaus paskirties aptarimas ir jos gyvenimo kelias parodytas meilės ir vilties šviesoje tikrai klausytojų širdis pripildė ramybės, paskatino ryžtis savo kasdieninių pareigų našta nešti nusizėmus Dievo valiai, su džiaugsmu širdyje ir šypsniu veide. Atitrūkti nuo kasdieninių rūpestėlių, namų darbų monotoniskumo ir miesto užesio — ne vienai iš mūsų buvo tikras poilsis. Poilsis ne tik sielai, bet ir kūnui: juk namie net ir per didžiulias šventes reikia indai plauti!

Šių uždarų rekolekcijų nauda turbūt visos supranta. Yra labai džiugu, kad vis didesnis skaičius moterų jomis pasinaudoja. Laukiame, kad kitais metais dar didesnis būrys mūsų sesių nepraleis tokios progos pasisemti Dievo malonį, apsiplauti kasdienybės dulkių ir pailsėti siela ir kūnu.

P. Urbonienė.

MOTIN, AR ČIA NE TAVO DARBAS?

IGNAS MALENAS

“Ladies Home Journal” 1963 m. gegužės mėn. paskelbė straipsnį “Jūs galite savo kūdikį mokyti skaityti”. Straipsnį pasirašė trys autoriai — Glenn Doman, George L. Stevens ir Reginald C. Orem. Autoriai sako, kad mes suaugusieji be reikalo nuo vaikų slepiame skaitymo meną, manydami, jog tai yra neįkandama ir jie to negalės. Tačiau ištikrųjų vaikai gali. Štai faktai:

1. Vaikai nori mokytis skaityti.
2. Vaikai gali mokytis skaityti (ir juo vaikas jaunesnis, juo lengviau jam tai einasi).
3. Vaikai išmoksta skaityti (ir skaito sklandžiai).
4. Vaikai turi mokytis skaityti (dėlto, kad yra gera mokėti skaityti).

Sie faktai yra toki paprasti ir nekomplikuoti, kad autorių manymu, dėl to net sunku pastebėti pačią fakto tiesą. Jau pats faktas, kad daugelis žymių žmonių dar priešmokykliniame amžiuje išmoko skaityti, liudija šios prielaidos teisingumą. Autoriai siūlo pradėti skaitymo mokytį kūdikius 10-18 mėn., dar tik mokančius stotis ir tik bandančius vaikščioti. Šiam reikalui jie siūlo ir atitinkamus tam metu mokymo metodus, kurie šio amžiaus vaikų dvasią pažįsta, kurie tokio dėmesio ir išsilavinimo amžiui atitinka. Jie siūlomi motinai - tėvui, nes tokiam amžiui niekas mokytojų nėsamdyt. Tik motina-tėvas, kuriems tenka būti nuolat prie vaiko, gali tuo darbu verstis.

Pagal amerikinio mokymo metodus, pirmiausia reikia išmokyti raidžių. Su raidėmis supažindinama tokiu būdu. Duodamos didžiosios spausdintos raidės 3 colių augščio ir atitinkamo pločio. Naudojamas ramus kambarys, kad niekas netrukdytų.

Mokymas raidyno. Pirma raidė imama A. Motina gerai nusiteikusi vaikui tyliai rodo raidę ir sako: čia A. Demonstravimas trunka 5-15 sekundžių (nes tik tokiam laikui kūdikis gali skirti savo dėmesį). Dabar daroma pertrauka — duodama jam ramiai ir laisvai leisti laiką.

Po kelių minučių vėl telkiamas stebėjimui — vėl rodoma ta pati raidė ir ramiu balsu tariama: čia A. Stebėjimas trunka taip pat tiek laiko. Po šių demonstracijų vaikas neklaustinas, kodėl čia raidė, ar, kas čia? Šiuo pamoka paprastai ir baigiasi.

Paskui pamokos gali būti daromos kas pusę valandos ir vis rodoma ta pačia tvarka ta pati A, vis kartojant tą patį. Taip raidė demonstruojama 10-12 kartų, kai spėjama, jog kūdikis ją išsiūrėjo.

Taip darbas trunka visą dieną — darant pertraukas kelioms dešimtims minučių ar pusė valandos, nes kūdikis dar geroką dienos dalį miega. Miego metu netrukdoma. Tik dienos pabaigoje galima rodant A paklausti: kas čia?

Ir jei vaikas atpažįsta, parodyti džiaugsmo, kad jis žino, atpažįsta. Bet nereikia laukti skubaus ir staigaus atsakymo. Vaikas turi būti ramus ir negalima iš jo reikalauti skubumo.

Panašiai supažindinama ir su raide B. Pademonstravus ją 10-12 kartų (po 5-12 sekundžių su 10-12 minučių pertrauka) ir skiriant jai visą dieną, vėl tikrinama jos įsiminimas, klausiant: kas čia?

Jeigu vaikas ją įsiminęs, tai pasiūlygiama, kad suteiktum vaikui džiaugsmo, jog moka. Joki kiti pagyrimai ar net apdovanojimai vaiko nerekomenduotini, nes gali daugiau pakenkti, negu duoti naudos.

Kai pažįsta dvi raides (A ir B) tai dabar gera jas sugretinti, kad vaikas įprastų jų nepainioti, bet skirti. Šiam reikalui jas rodoma vieną, paskui kitą ir žiūrime ar vaikas jas atpažįsta.

Panašiu būdu supažindiname ir su kitomis raidėmis, kurios sudaro pirmąsias sąlygas skaitymui, be kurio amerikiečiai tolimesnio darbo nepradeda. Toliau amerikiečiai moko ištisų žodžių metodu, kas jų kalbai gal geriausiai tinka. Mat, kilminė rašyba per 8 metus labai sunkiai nugalima (ir reikia atminti, kad kasdien jos mokoma).

Tolimesnis darbas. Mokant gimtosios kalbos aš laikau si savojo metodo, kurio laikosi ir žymesnieji Europos psichologai vyrai ir moterys-prof.

W. Stern, dr. Martha Muchow ir daugelis kitų. Vaiką geriausia pradėti mokyti skaityti, kai jam praeina užgaidų tarpsnis (kuris įvyksta 3-4 metų amžiaus tarpe ir trunka apie 4-5 mėn.). Tada vaikas esti pilnas užgaidų ir sunkiai bet kokiam užsiėmimui palenkiamas, dėlto, kad jis viskam rodo savo užgaidas. Šį tarpsnį reikia praleisti, tada vaikas tampa ramesnis ir esti tinkamas mokyklai — moky-muisi. Dėlto ir vaikų darželiai dažniausiai nepriima to amžiaus vaikų, nes jie bijo susidurti su „nesukalbamaisiais”. Jie nori, kad tas laikotarpis būtų pilnai išsibaigęs.

Mokant vaiką priešmokykliniame amžiuje lietuvių kalba skaitymo galima pradėti nuo elementoriaus E (Igno Malėno), kuris mažiesiems yra pritaikytas, nes iš pradžių remiasi tik dviraidžiais skiemenimis, ko kitiems elementoriams tikrai trūksta. Sudėtingesni skiemens duodami tik žymiai vėliau, kai vaikai skaityti jau pramokę ir tada jie jau įkandami (nes skiemens su 3 ar 4 greta esančiom priebalsėm tikrai sunkiai įskaitomi). Nekreipimas dėmesio į tai vaikam yra tikrai nemalonius, nes vaikai dar kurį laiką turi, taip vadinamą, pereinamąjį laikotarpį, kol jie skaityti tikrai įgunda.

Pats šis ankstyvojo mokymo būdas vertas dėmesio ir tuo atveju, kad skaitymo mokymas vaikui išsidėsto per ilgesnį laiką ir vaikas neverčiamas (ypač, kuris skubėti tikrai nelinkęs) imti dalyką iš karto, nes tam turi pakankamai laiko. Lėtiesiems vaikams duodama pakankamai laiko išgyventi į naują dalyką. O skaitymas visada pilnas naujų dalykų, ypač mažam vaikui.

Kalėdų misterija

Vasario 16 gimnazijos mokiniai, Vokietijoje

"Lietuvių kalba lietuviui yra tautinė garbė"

Lietuvių Charta

Vaikui pradėjus lankyti reguliarią mokyklą, yra būtina neapleisti ir tolimosnio lietuvių kalbos mokymo. Reikia kalbėti ir toliau su vaiku tik lietuviškai. Ypač turi vengti kalbėjimo svetima kalba tie tėvai, kurie patys jos gerai nemoka. Tada jie vaikui tik kenkia. Tai rodo, kad ir šis atsitikimas. Vienos lietuvių šeimos vaikas, besimokąs Kanados pradinėje mokykloje, gavo blogus pažymius iš anglų kalbos. Tėvai nustebe klausė mokytoją, kaip tai atsitiko: jie sakėsi su vaiku kalbą tik angliškai, stengdamiesi nemaišyti lietuvių kalbos, kad nesugadintų vaiko angliško akcento. Mokytojas tiems tėvams tiesiai pasakė: "Užtat jūs vaikas ir nemoka angliškai. Patys nemokėdami anglų kalbos, kalbat su juo angliškai ir gadinatė jo mokykloje pramoktą kalbą. Kalbėkite su savo vaiku lietuviškai, tai jis tada geriau mokės angliškai".

Kadangi per 5 dienas vaikas mokykloje mokysis nelietuviškai, tai svarbu jam namie pasimokyti lietuviškai nors vakarais. Reguliariai: bent 15-20 minučių tėvai visada gali rasti laiko pasėdėti su vaikais prie lietuviškos knygos. Svetimos kalbos išmokti jis lengvai ir kalbės be jokio akcento. Mūsų sąlygomis daugiau tenka rūpintis, kad vaikai išmokyti kalbėti be akcento lietuviškai. Išmokyti gerai vartoti dvi kalbas normaliam vaikui visai nėra sunku. Lietuviškai su vaikais kalbėdami, stenkimės vartoti gryną kalbą. Nemašykime nereikalingų svetimų žodžių, kurie dabar ir suaugusių dažnai vartojami, pvz. living rūmas, jardas, karas, beismentas ir pn. Nebijokime lietuviškai viešai kalbėti su savo vaikais ir kitais gatvėje, mokyklos kieme ar kitur. Ugdykime savo vaiko savigarbą. Išaiškinkime vaikams, kad kelias kalbas mokantis žmogus yra vertingesnis, negu vienakalbis. Vaikams tai suprantama, ir jie pradeda didžiulius prieš kitus, galėdami kalbėti dviem kalbom. Šiandien ir Amerikos švietimo vadovai labai rūpinasi, kaip prisiauginti daugiau daugiakalbių žmonių. Jie pagedauja, kad tautinės mažumos išmokyti savo vaikus atsineštinės (gimtosios) kalbos. Tada vaikai užaugs jau nebebus vienkalbiai. Apie tai plačiau gali painformuoti dr. J. A. Fishman (Language Resources Project, 111 W. 57th St., New York 19, N.Y.).

Vaiko žodyno turinimas

Vienas iš svarbiausių dalykų, kuris reikalingas tėvų pagalbos, yra vaikų lietuviško žodyno turinimas. Reikia dėti pastangas, kad vaiko lietuviškas žodynas nebūtų menkesnis, negu kitos kalbos, kurios jis mokosi reguliariojo mokykloje. Kai vaikas mokykloje susipažįsta su įvairių sričių mokslo terminais (aritmetikos, geografijos, tikybos ir kt.), tai reikia jam padėti susipažinti ir su atitinkamais lietuviškais terminais, kurių jis dar nežino.

Pvz. jis turi žinoti, ką reiškia lietuviški žodžiai sudėtis, atimtis, daugyba, dalyba, sala, pusiasalis, intakas, kaip lietuviškai vadinasi įvairios šventės, sakramentai ir t.t. Kai vaikas pasako kokį žodį nelietuviškai, jis tuo būdu parodo, kad jis nežino lietuviško atatikmens. Reikia tuojau jam pasakyti. Neužtenka tai, žinoma, pasakyti tik vieną kartą. Tik dažniau kartojami žodžiai pasilieka galvoj. Tuo būdu galima išmokyti pavadinimus maisto produktų, daržovių, javų, gėlių, paukščių, gyvulių ir kitų. Naudinga kalbėti su vaikais įvairiomis temomis, nes tuo būdu ne tik plečiamas jų aktyvus žinojimo sritį, bet ir turtinamas lietuvių kalbos žodynas. Naudinga turėti lietuviškai angliškai ir angliškai lietuvišką žodyną, kuriais padėgė vaikai gali jau patys naudotis.

Dažnai laikoma kalbos mokėjimu, jei vaikas ar jaunuolis supranta lietuviškai, žino šiek tiek lietuviškų žodžių ir gali atsakyti į paprasčiausius klausimus. Tai tik savęs apgaudinėjimas, sąžinės ramimas. Lietuviško švietimo tikslas turėtų būti išmokyti vaikus tiek, kad jie gimtąją kalbą mokėtų lygiai gerai, kaip ir valstybinę, kad jie galėtų ja laisvai kalbėti ir skaityti. Jei tai bus pasiekta, nebūs reikalo griebtis nelietuvių kalbos lietuvių tarpe.

Pratinimas skaityti knygas

Nors "būtina vaikus išmokyti tėvų kalbos, tačiau tuo tautinis auklėjimas tik prasideda, o ne baigiasi. Lietuvių bei vaikuose iškiepyti nepakanka juos tėvų kalbos išmokyti, kaip daugelio manoma. Kalbos reikšmė yra lyg raktas: jis yra būtinas įrankis, jei norima pasiekti, kas juo užrakinta. Kalba turi atverti kelią į tautos dvasinius lobius. Todėl nepakanka vaikus pramokyti lietuviškai susikalbėti kasdien.

niniais reikalais. Reikia juos taip pat įgydyti į lietuvišką knygą, nes tik tuo atveju kalba pavirs ryšiu su visa tauta. O jei tėvų kalbos išmokstama tik namuose su jais susikalbėti, tai faktiškai ji ir tarnauja ryšiui su tėvais, o ne su pačia tauta. Tokia lietuviybė išblėsta su tėvų mirtimi. Akivaizdžiai tai matome senojų išievių kartoj, kur ir lietuviškai išmokytieji bei lietuviškas šeimas sukūrusieji nebesirūpina savo vaikų lietuviškai auklėti" (J. Girnius, Tauta ir tautinė ištikimybė).

Todėl tėvai turi parūpinti atitinkamų vaiko amžiui lietuviškų knygų bei laikraščių ir pratinėti juos skaityti. Jei vaikas iš pradžių vienas nenori skaityti, reikia jam padėti ir skaityti kartu su juo. Skaityti reikia planingai, reguliariai, o ne tik tada, kai vaikas nori. Kadangi geri pavyzdžiai yra geriausias akstinas, tai ir patys tėvai turi rodyti meilę lietuviškai knygai bei spaudai. Sunku vaikui pamėgti tai, ko patys tėvai nemėgsta.

Konkretnis tėvynės pažinimas

Kai vaikai pradeda domėtis kitais kraštais bei istoriniais faktais, reikia tą progą panaudoti konkrečiau susipažinti su Lietuva (miestais, upėmis, gražiomis vietomis) bei jos praeitimi. Vaikai mėgsta klausytis tėvų pasakojimų apie savo jaunystę, ypač apie įdomesnius nuotykius. Tais pasakojimais galima sudaryti konkretesnį tėvų tėviškos vaizdą. Iš tėvų vaikai turi gauti pirmąsias "tėvynės pažinimo" pamokas. Kai vaikai pradeda domėtis kolekcijomis, naudinga paskatinti rinkti Lietuvos paveikslus (iš karpas iš laikraščių), lietuviškus pašto ženklus, pinigų ir panašiai. Čia, žinoma reikalinga ir tėvų pagalba. Gimtadienio ar vardadienio proga gera padovanoti Lietuvos vaizdų albumą, pvz. Vytauto Augustino Lietuva ar kokią kitą panašią. Paskui jie patys mieliau skaito tų vietų (Vilniaus, Kauno) aprašymus, kai jie tas vietas jau pažįsta.

Vaikams, gyvenantiems didelėse valstybėse, kur tuo didumu didžiujamasi, nelabai patinka, kad Lietuva maža. Dėl to reikia pabrėžti, kad ne tiek svarbu valstybių didumas, kiek

jų gražumas, o ypač kultūringumas. Pvz. Šveicarija, Olandija, Danija yra vienos iš kultūringiausių šalių, nors ir gana mažos. Lietuva irgi yra viena iš tų kultūringiausių kraštų (Joje nėra beraščių, kurių daugely kraštų yra gana daug).

Kai vaikai susipažįsta su istorinėmis asmenybėmis (Vašingtonu, Linkolnu), galima jau supažindinti ir su svarbesniais Lietuvos istoriniais žmonėmis — kunigaikščiais, tautos vadais. Tai bus įvadas į lietuvių tautos istoriją, su kuria vaikams teks susipažinti vėliau. Lietuvos istorijos mokymasis ne mažiau svarbus, negu gimtosios kalbos mokymasis, nes praeities žinojimas sudaro pagrindą tautinei sąmonei. "Tik kas žino, iš ko jis kilo, drauge žino, kas jis yra. Išblėsinti jaunosios kartos istorinę sąmonę yra lygu jas išrauti iš savo tautos... Be istorinės sąmonės nebėra pagrindo nė tautinei ištikimybei.

Stokodami istorinės sąmonės, tautinę kilmę jie suveda tik į tėvus, tautinę ištikimybę pakeičia paprasta pagarba tėvams. Iš to viso aišku, kaip svarbu ne tik savo vaikus lietuviškai išmokyti, bet juose įžiebti ir lietuviškąją sąmonę" (J. Girnius, *ibid.*).

Tautos bei tautinės bendruomenės meilės ugdymas

Mokyklinio ir net priešmokyklinio amžiaus vaikui jau galima nesunkiai išaiškinti, kodėl mes čia kalbame ne angliškai, ispaniškai ar vokiškai, o lietuviškai, būtent todėl, kad esame (tėvai) atvykę iš to krašto, kur visi žmonės kalba lietuviškai. Tas kraštas vadinasi Lietuva. Ten liko mūsų (tėvų) giminės, draugai. Tuo būdu atsiranda proga vaikui susidaryti tautos bei tautybės sąvokai.

Labai svarbu, kad šeimoje būtų kartkartėmis garsiai kalbama apie gimines ir draugus Lietuvoje, apie pačią Lietuvą, vaikams tai girdint ir tuose pokalbiuose dalyvaujant. Tam ypač gera proga, gavus iš Lietuvos laišką ar knygą, ar Lietuvon siunčiant siuntinį. Todel jau net tautinio auklėjimo atžvilgiu naudinga palaikyti kokį nors ryšį su Lietuva. Vaikai turi matyti ir pajusti, kad tėvai myli, sielojasi Lietuva, savo tėvyne, kad norėtų jai grįžti (Čia gera proga paaiškinti, kodėl vykome ir kodėl dabar dar nebegalima grįžti). Tuo būdu vaikai įsijungia į tėvų interesų bei rūpesčių sferą ir patys pradeda tuo daugiau domėtis. Taip jie ir susidaro vaizdą apie dabartinę Lietuvos padėtį.

Lietuviškojo auklėjimo atžvilgiu taip pat svarbu dažnos kalbos lietuviškos bendruomenės temomis. Vaikai, jų besiklausydami, susipažįsta su lietuvių bendruomenės rūpesčiais ir įgyja panašių nusiteikimų, kaip ir jų tėvai. Vaikams naudinga klausytis kalbų apie tai, kodėl pvz. negerai daro tie lietuviai, kurie amerikonina savo vaikų vardus ir pavardes (kai Kazys pavirsta Charles, Steponaitis Stephens ir panašiai), kodėl vengtina mišrių šeimų, kodėl reikia priklausyti lietuviškos parapijos, Lietuvių Bendruomenės apylinkei, aukoti lietuviškiems reikalams, lankyti lietuvių susirinkimus, parengimus ir pan. Iš kitos pusės, kol vaikai nėra suaugę ir dar nėra pajėgus savarankiškai galvoti, vengtinios kalbos apie visokias negeroves, nesutarimus, o ypač

apie nepriklausomos Lietuvos negeroves.

"Tėvynės ir tautos meilė, kaip ir kiekviena kita meilė, nėra tikra, jei tik reiškia žodžiu. Nors be žodžio meilėje neapsieinama, bet ne jis turi sprendžiamą vaidmenį joje. Sprendžiamas vaidmuo priklauso visai laikysenai ir elgsenai mylimojo atžvilgiu. Jei mes jaučiame tikrą meilę savai tautai, kaip visų mūsų motiniškai bendruomenei, mes įvedame tą meilę daugybę stambesnių ir smulkesnių veiksmų, išplaukiančių iš mūsų dvasios gelmių, iš mūsų tautinės sąmonės. Kieno sąmonė yra nuolat budri, jokiomis svetimybėmis neaptemdyma, to asmens poelgiai ir veiksmai yra savaime suderinti su jo tautos interesais ir siekimais. Tokių žmonių šeimoje vaikas girdi tėvų kalbas, mato jų veiksmus ir poelgius, jaučia jų nusistatymus visais tais atvejais, kai lietuviybė stoja greta svetimybės, kai lietuviškoji esmė ir forma gauna betarpiškai susidurti su svetimos aplinkos dvasiniu turiniu ir forma. Iš tėvų vaikai mokosi, kaip reikia laikyti pusiausvyrą tarp savosios tautinės esmės bei formos ir gyvenamosios kultūrinės įtakos. Kai kalbama apie pusiausvyrą, mes aiškiai suprantame reikalą gerbti kultūrinę aplinką sudarančios tautinės daugumos kalbą, papročius ir teises, natūraliai priklausančias tai daugumai. Tačiau savas tautinis stilius uždarame šeimos gyvenime ir savo tautinės bendruomenės ribose yra mažiausioji būtinybė, kurios netenkant ar sąmoningai atsisakant jau pradedama žengti nutaustymo keliu. Jei vaikai nuolat matys, kaip tėvai brangina ir vykdo savo tautinį stilių privačiame gyvenime ir savo bendruomenės ribose, nieko nenustodami dėl savo aiškaus tautiškumo nei viešoje aplinkos nuomonėje, nei verslo ar tarnybos karjeroje, jie natūraliai, be jokių svyravimų, pasėks tėvų pavyzdžiu (V. Čižiūnas "Taut. aukl. šeimoje").

Visų šių tautinių reikalų akcentavimas nieko bendro, žinoma, neturi

su siauru nacionalizmu ar šovinizmu, nes visa tai siūloma ne iš kitų tautų nuvertinimo ar savosios pervertinimo, bet iš reikalo įdiegti jaunajai kartai bent truputį meilės sąvokai tautai. Nutautinimo įtakos išeivijoje yra tiek stiprios, kad ir didžiausių patriotinio auklėjimo pastangų niekuomet nebus per daug. Svetimoje aplinkoje išugdyti šovinizmą yra tiesiog neįmanoma.

Lietuviškos mokyklos

Mažose kolonijose, kur nėra "normalių" lietuviškų mokyklų, galima steigti kad ir nedidelę 5-6 mokinių mokyklėlę privačiuose namuose. Tai vistiek geriau, negu jokios mokyklos. Tėvai apie šeštadieninę mokyklą turi kalbėti su pagarba ir nemažiau ją vertinti, negu nelietuviškąją. Vaikai turi būti nuteikiami lietuvišką mokyklą lankyti kaip ir savo mokyklą. Jeigu vaikai girdės iš tėvų, kad lietuviška mokykla ne taip svarbi, tai jie nelabai ir mokysis. Būtinai neužmirškime, kad vien šeštadieninės mokyklos nepakanka. Per keletą valandų per savaitę kažinko mokykloje išmokyti negalima. Todėl ir tėvai turi padėti ne tik prižiūradami, kad mokyklos užduotos pamokos būtų sąžiningai paruoštos, bet ir patys padėdami mokytis.

Vaikai turi turėti savo amžiui tinkamų lietuviškų knygų ir jas reguliariai skaityti. "Be skaitymo neįmanoma nei žodyno praturtinti, nei apskritai nelikti tamsiam. Neskaitęs žmogus yra lyg beraštis. Vis labiau augas mūsų jaunime šios rūšies alfabetizmas iš anksto pasmerkia sunykti visa, kas diegiamė tėvų, mokyklos, organizacijų. Kas neįgaus į lietuvišką spaudą, tas giliau neįgaus nė į lietuviybę" (J. Girnius *ibid.*). Perskaitytas knygas vaikas turi mokėti papasakoti. Gali pratintis trumpai atpasakoti ir raštu. Tam būtina tėvų pagalba ir kontrolė. Tėvai turi žinoti, kad už lituanistinį švietimą jie patys yra ne mažiau atsakingi, negu mokykla ar kiti veiksniai.

Prof. Adomas Varnas

Kalėdų senelis

Balerina Beriozova Svetlana, gimė 1932 m. Lietuvoje. Vaiku būdama atvyko į JAV-bes. Pirmas jos mokytojas buvo jos tėvas, dirbęs Lietuvos Baletu Teatre Beržaičio pavarde. Vėliau ją mokė A. Vilzok, Europoje Preobrazenskaja ir Volkova.

1947 m. po debiuto Ottawos Baletu, buvo priimta į baletu trupę BGMC (Grand Ballet de Marquis de Cuevas). 1948 — 1950 m. Metropolitan Baletu balerina Londone. 1951 m. SWTB — (Sadler's Wells Theatre Ballet). dalyvė. Iš čia kviečiama į plačiai žinomą baletą Covent Garden, kur jai teko šokti. Kaip prima balerina pasirodė 1953 metais. JA V-bėse, kur buvo labai vertinama. Ji neslepia savo gimimo krašto, todėl savo vardu primena ir Lietuvą. Ji yra klasikinio tradicinio baletu garsi šokėja. **L. E.**

Lois Marshal, garsioji kanadietė dainininkė koncertavo Vilniuje. Koncertas praėjo su dideliu pasisekimu.

L. Šukytė, davė dainų koncertą K. L. K. Moterų Dr-jos suvažiavimo ir 15 metų šventės proga.

Estera Elinaitė — vilnietė pianistė, yra siunčiama į Šopeno tarptautinį konkursą, kuris įvyks Varšuvoje. Į šį konkursą yra parenkami patys gabiausi Šopeno interpretatoriai.

Halina Radvilaitė, baigusi Maskvos konservatoriją, davė savo pirmąjį koncertą Vilniuje. Programoje išpildė Bachą, Skriabiną, Prokofjevą ir Rachmaninovą.

D. Viliūnaitė Adelaidės Estafordo varžybose laimėjo premiją, kur buvo varžomasi dėl deklamavimo, vaidybos, kalbėjimo ir dailaus skaitymo.

Kanados L. K. Moterų Dr-jos nauja Centro Valdyba

Išrinkta praėjusiame skyrių atstovų suvažiavime pasiskirstė pareigomis: pirm. A. Sungailienė, vicepirm., skyrių reikalams S. Aušrotienė, sekretorė V. Judzentavičiūtė, išd. P. Urbonienė; narės: J. Kaknevičienė, E. Čizikienė, S. Rickienė (iš Hamiltono).

Ši centro valdyba į „Moters“ žurnalo redakcinę komisiją pakvietė: L. Imbrasiene, Ir. Kairienę ir E. Krikščioniene.

Nauju K. L. K. Moterų Dr-jos dvasios vadu pakviestas dr. Kornelijus Bučmys, OFM.

K. L. Moterų Dr-jos skyrių atstovų suvažiavime š. m. lapkr. mėn. 28—29 d. Toronte padarytos rezoliucijos:

1. Per K. L. K. Moterų dr-jos veiklą būti pozityvių žmogų visuomenėje.
2. Kelti lietuvių moters tautinį susipratimą ir per organizacinę veiklą įsijungti į pasaulio katalikų moterų judėjimą.
3. Kelti jaunimo moralę ir skatinti jį siekti augštojo mokslo.
4. Vaikus auklėti religinėje ir lietuviškoje dvasioje.
5. Tinkamai atstovauti savo tautą kitataučių tarpe.
6. Vadovaujantis „Tiesos ir Meilės“ šūkiu siekti asmeninio ir dvasinio tobulumo.
7. Platinti, remti katalikišką spaudą ir bendradarbiauti K. L. K. Moterų Dr-jos leidžiamam žurnale „Moters“.

I. Turauskienė, Pasaulio Moterų Sąjūdžio — M. M. M. tarpt. sekretorė, redaguoja šio sąjūdžio biuletenio skyrių „Evenement“, kuriame nagrinėjamos šių dienų aktualijos.

P. Kajeckienė Lietuvos pasiuntinybės rūmuose Vašingtone globoja lietuviškų lėlių rinkinį, kuriame vaizduojamos vestuvės. 1938 - 39 metais, tas rinkinys buvo išstatytas tarptautinėje parodoje Lietuvos pavilijone.

B. Piežaitė, žinomo Amerikos žurnalisto St. Piežos duktė, priklauso Peace Corps ir antri metai darbuojasi Tunisijoje, kaip gailėstinga sesuo. Neseniai su kitais bendradarbiais buvo priimta Tunisijos prezidento audiencijoje.

Salomėjos Neries 60 metų gimimo sukaktis buvo atžymėta Lietuvoje, atidengiant jos gimtajame kaime paminklinį akmenį. Kaune buvo padėta gėlių prie jos paminklo. Oficialus minėjimas įvyko Kauno dramos teatre.

Trečioje jaunųjų dailininkų parodoje Čikagoje dalyvavo šios moters dailininkės: Dalia Ancevičienė - Verbickaitė, Nijolė Baniene, Birutė Bulotaitė, Regina Jautokaitė, Vida Krikštolaitė, Elda Rundzaitienė, Zita Sodeikienė ir Giedrė Žumbakienė.

Dailės paroda Anastazijos Tamošaitienės įvyko 1964 m. lapkričio mėn. 26—29 d. d. Brooklyne, New Yorke.

Dailininkė Tamošaitienė dar iš Lietuvos laikų žinoma kaip tautodailės propagatorė ir liaudies tautodailės žinovė.

Kanadoje A. Tamošaitienė perėjo į tapybą ir yra suruošusi keletą parodų su dideliu pasisekimu. Apie paskutinę jos parodą yra rašiusi dr. Il. Gražytė „Drauge“.

Dailininkė buvo išstačiusi 66 paveikslus. Temos — daugiausia gilinamasi į gamtos detales lyrinio pobūdžio.

BALERINA SVETLANA BERIOZOVA

• Madų ir grožio pasaulis

Veda IRENA KAIRIENĖ

Kalėdiniam sezonui

Madų autoritetai sako, kad jau seniai buvo dėvimos tokios prabangios medžiagos, kaip kad šį sezoną, auksu ir sidabru atausti brokanai, aksomai, šilkai, minkščiausios, puriausios mo-hair vilnos — tai kalėdinis rūbas.

Vilnoniai megstiniai, mezgami iš ploniausių pūkuotų siūlų, siuvinėjami įvairiais raštais, įvairiom spalvomis, blizgučiais, perlais ir dėvimi vakare prie ilgų sijonų.

Mezginiai įvairių rūšių, perregimi ir stori naudojami vakarinėms suknelėms ir apsiaustams. Taip pat vilnoniai megstiniai labai populiarius dieninėms suknelėms.

Ilga vakarinė suknelė seniai bebuvo tokia populiari kaip šiandien. Ji dėvima šokių salėse ir teatriniuose premjere. Prie tokių suknelių dėvimi taip pat ilgi aksomai apsiaustai.

Namuose madinga šeimininkė pasi-tinka savo svečius ilgu vilnoniu sijonu ir siuvinėta megsta palaidinė.

Jaunos mergaitės riša savo plaukus dideliais ir mažais kaspalais arba sega deimantiniais sagučiais. Jų kalėdinės suknelės dažniausiai paprasto kirpimo, bet brangių medžiagų, pastelinių ir baltų spalvų.

Kalėdų sezonas šiemet prabangus ir žerintis.

Rankinukai

Perkant rankinuką ilgesniam naudo-jimui, patartina pritaikyti jį prie ba-tų spalvos ir net odos. Versio (calf), jaučio, ožkos oda yra pati praktiškiau-sia, ir prieinamiausios kainos. Kiaulės, ruonio ar krokodilo odos rankinukai yra brangesni. Zamšas nepraktiškas ir blunka, nebent būtų garantuotas, bet tada jis labai brangus. Lakinės odos nelabai tinkami nešioti žiemą, nes tu-ri palinkimo trūkti, keičiantis tempe-ratūrai. Oda pamušaluoti rankinukai yra patys geriausi, bet jie brangesni. Reikia vengti šviesių spalvų ir nestip-rių susiuvimų. Ziperių uždarytas sky-relis laikyti pinigams ir prie rankinu-ko pririšta maža piniginėle smulkiems labai patogūs ir saugūs priedai. Reikia taip pat atkreipti dėmesį į siūles, stip-rius rėmus, tvirtą uždarymą ir vengti nereikalingų pagražinimų. Raštuoti spaustos odos rankinukai tinka spor-tinei aprangai. Rankenos yra patogų kelionėje, bet žymiai elegantiškesni rankinukai — voko pavidalo. Taip pat rankinukas su rankenomis turi būti dė-vimas pakankamoj aukštumoje, niekad ne žemiau sijono ar apsiausto lygio.

Pirštinės

Pačios praktiškiausios pirštinės yra

medžiaginės — medvilnės arba nailo-no. Bet jos kaip ir odinės turi būti ge-rai pritaikytos, todėl perkant piršti-nes, reikia būtinai jas užsimauti ant rankų. Išviršinės siūlės tinka sporti-nei aprangai ir trumpom pirštinėm, bet jos didina ranką. Visokie pagraži-nimai — sagutės, siuvinėjimai, mezgi-niai niekad neatrodys labai elegantiš-kai. Kuo paprastesnė pirštinė — tuo stilingesnė. Perkant reikia atkreipti dėmesį į siūlę, į pakankamą pirštų ilgį ir tvarkingą užbaigimą.

Žiemos sportui vilnonės ir kiaulės odos yra pačios geriausios. Bet išėgai ir pasipuošimui gražiausiai atrodo zamšinės ir odinės pirštinės.

Gera oda yra minkšta ir elastinga, ne kieta ir styrinti. Geros odinės pirštinės kaštuoja palyginamai brangiai, bet jas ilgai galima dėvėti. Reikia kreipti dėmesį į etiketes ir garantijas nuo išblukimo ir sutrukinėjimo, ypa-tingai perkant juodo zamšo pirštines. Kaikurios odinės pirštinės yra plau-namos, bet reikia plauti jas atsargiai, pagal etiketėje nurodytas instrukci-jas.

Papuošalai.

Maždaug prieš trisdešimt penkis me-tus niekas nedrįstų užsidėti karolių ar aukso papuošalų, jei jie nebūtų tikri. Moterys, kurios užsidėdavo imitacijas — netikrus perlus ar brangakmenius, būdavo laikomos prasto skonio. Bet, laikui bėgant, dirbtinių papuošalų pramonė nepaprastai išaugo ir dau-geliui tapo pragyvenimo šaltiniu. Šian-dien visai nesvarbu ar tos imitacijos prilygsta savo išvaizda originaliems brangakmeniams ar ne. Papuošalai — tikri ar netikri užima lygiai tokią pat vietą moters aprangoje kaip skrybė-lės, pirštnės ir šalikėliai. Jie duoda truputį blizgesio ir išbaigimo kiekvie-nai eilutei ar suknelei, žinoma, jei dė-vimi su saiku ir skoniu.

Tinkamai dėvimi papuošalai atkrei-pia dėmesį į gražias rankas ir ypatin-gai į veidą. Kaip įvairių formų kaklo iškirpimai, taip ir papuošalai gali būti atitinkamai pritaikyti veidui. Pavyz-džiui, norint gauti platesnio veido įs-pūdį — reikia dėvėti perlus, arba kito-kius apskritus karolius, arti prie kاک-lo. Kuo didesni karoliukai, tuo labiau jie platina veidą.

Siek tiek ilgesnių karolių kelios eilės uždengia dažnai išsikišančius raktikaulius ir sudaro švelnesnę liniją, kaip kad augštai dėvimas vadinamas „choker“.

Kad apskritas veidas atrodytų siauresnis ir ilgesnis, reikia dėvėti dar ilgesnius karolius, krantinčius ovalu ant suknelės. Tuo būdu sudaromas ir ilgesnio kaklo įspūdis. Sudaryti tokiai optinei iliuzijai svarbu taip pat karoliukų forma. Pailgi ir visiškai apskriti karoliukai yra tinkami siauram ir smulkiam veidui. Kampuotų formų arba nesimetriški karoliai geriau tinka apskritam, kampuotam arba perpilnam veidui — kuo ilgesni karoliai — tuo ilgesnis atrodys veidas ir atvirkščiai. Nepatartina dėvėti ilgus karolius toms, kurių krūtinės per didelės. Tai tik paryškina jų pilnumą.

Lygiai tokias optines iliuzijas galima pasiekti auskarų pagalba. Kabantys auskarai veidą ilgina, o prisegti glaudžiai prie ausų — platiną, ypatingai jei jie yra apskritos sagų formos.

Tos, kurios turi liesą veidą ir ilgą kaklą, turėtų vengti didelių čigonisčių auskarų. Taip pat kabantys auskarai netinka trumpaklėm ir labai apskritų veidų moterims.

Apsikarti save karoliais, sagtim, auskarais, apyrankėm ir žiedais, būtų visiškai skoniška. Geriau jau vienu blizgučiu mažiau, negu per daug. Jei dėvimi dideli, dėmesį patraukia auska-

rai, karoliams vietos nebelieka, bet šone įsegti arti peties, sagtis būtų visai tvarkoje.

Patyrinėkite savo veidą iš visų pusių veidrodyje. Tuojau pastebėsite, kad viena jūsų veido pusė patrauklesnė už kitą. Visiškai simetriškų veidų nėra. Tad, segdamos sagtį, atkreipkite dėmesį į tą „geresnę“ pusę.

Spolvuotieji papuošalai turi derintis prie jūsų dėvimų rūbų, jie turi būti tos pačios spalvos, arba visiškai kontrastiniai.

Štai kelios pastabos dėl papuošalų:

1. Jei jūsų rankos apvalios ir trumpais pirštais — mažas žiedukas dar paryškins jų apvalumą. Didelis žiedas dar sutrumpins jūsų pirštus, geriausiai jums tinka vidutinio didumo žiedas.

2. Mažom ausim tinka maži, prišriu-buojami auskarai.

3. Jūsų perdidelė nosis atrodys mažesnė, jei užsidėsite didelius auskarus prie toliau nuo veido nušukuotų plaukų.

4. Kad pailgint veidą ir kaklą, sekite sagtį per vidurį ir maždaug per tris pirštus žemiau nuo kaklo duobutės.

5. Paplatinti veidui, sekite sagtį aukštai, arti peties.

6. Plačią krūtinę dar labiau paplatins sagtis, įsegti ties viduriu gilaus V formos iškirpimo.

7. Niekada nedėvėkite deimantų, tikrų ar netikrų, dienos metu. Niekad nedėkit deimantinių auskarų, karolių, apyrankių prieš 5 val. vakaro ir niekad darbo metu. Maža deimantinė sagtelė ar žiedas yra išimtis.

8. Bepalvis nagų lakas, užteptas ant karolių suteiks jiems blizgesio ir apsaugos nuo apsilupimo. Jei pilat ant kaklo kvepalų ar odekolono, nuimkite karolius. Alkoholis jiems kenkia.

9. Visada, prieš dėdamos papuošalus, patikrinkite jų užsegimus, karolių siūlus, nes rankioti pabirusius karolius po teatro kėdėm ar svečiuose didelio malonumo nei jums nei kitiems nesudarys.

10. Stambesniam riešui niekad netiks plona delikati grandinė. Jas gali dėvėti tik plonos smulkių kaulų rankos. Bet stambesnės, masyvesnės apyrankės visiškai gerai tiks tiek storesnei rankai.

ŠOKIME SAVO TAUTINIUS ŠOKIUS

MARIJA

BARONAITĖ - GREBLIŪNIENĖ

Žmonės šoka nuo pat priešistorinių laikų. Kiekvienos tautos šokis yra judesiais išreikšta kalba vietos gamtos prieglobstyje, vėliau perkelta į sales ir scenas. Tikrai nerasis tautos, kuri neturėtų savo liaudies šokių. Liaudies šokis yra žmogaus judesio instinkto ir žmogaus kultūros pasireiškimo kūrinys.

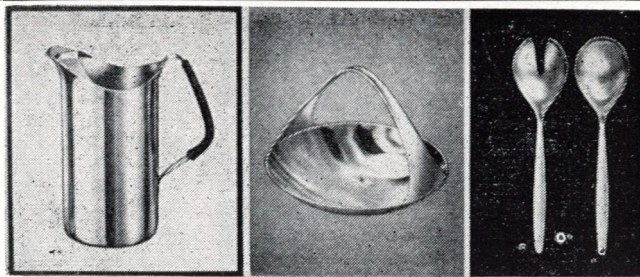
Studijuojant mūsų liaudies šoki, tenka apgailestauti, kad lietuvių liaudies kultūra susirūpinta taip vėlai (net 19 amžiuje). Ir tai neatsirado specialistų, kurie mūsų liaudies šoki būtų tyrę ir užrašę. Turime žinių, kad senovės lietuviai šoko švėsdami savo vestuves, gimtadienius ir kovos pergales. Religiniais - ritualiniais šokiais norėjo įsi-

teikti dievams, o karo šokiais — sukelti kovingumo dvasią. Kad senovės lietuviai šoko vaizdžiai, parodo išlikę seni šokių pavadinimai. Tai patvirtina ir senais laikais išleisti įsakymai, draudžiai šokti prie laužo, vestuvių, krikštynų ir kupolinių apeigų metu. Tačiau įstatymai nesustabdė lietuviškų šokių. Jie šiek tiek nukentėjo tik baudžiavos laikais, bet tuo metu kaip tik mūsų šokiai pradėta perduoti iš kartos į kartą. Dauguma tų šokių buvo atliekama pasilinksminimų metu, tačiau išliko ir tokių, kurie buvo šokami ypatingais atvejais: vestuvėse specialius šokius šokdavo piršlys, sročia, pamer-gės, pabroliai, jaunieji ir jų tėvai. Skirtingi šokiai buvo lauko darbo pabaigtuvėse. Prie tos šokių grupės galima prijungti ir baudžiavos laikais atsiradusius, taip vadinamus adventinius šokius, kurie buvo labai ramūs, pagrįsti pasivaikščiojimu.

• Šeimininkų kampelis

Veda A. RUSINIENĖ

Visose krikščioniškose tautose Kalėdos švenčiamos iškilingai. Todėl daug dėmesio skiriama ir kalėdiniam stalui. Kiekviena tauta turi savo tradicijas ir savo specialius valgius. Čia duodu įvairių tautų kalėdinių pyragų bei sausainių pagaminimo būdus. Juk idomu bus paragauti...

Islandiškas tortas

Proporcija:

- 1 puodukas sviesto ($\frac{1}{2}$ svaro),
- 1 puodukas cukraus,
- 3 išplakti kiaušiniai,
- 2 šaukšteliai vanilijos, romo arba degtinės,
- 4 puodukai persijotų miltų,
- 3 šaukšteliai kepimo miltelių,
- $\frac{1}{2}$ šaukštuko druskos,
- $\frac{1}{4}$ puoduko pieno.

Darbas:

Iškirpti iš vaškinio popieriaus 8 skritulius 8 colių diametro. Išsukti sviestą ir cukrų kartu iki purumo. Sudėti vaniliją ir kiaušinius. Miltus, druską ir kepimo miltelius persijoti kartu, po to dėti į sviesto mišinį paleiui su pienu. Pasidarys minkšta tešla. Padėti vėsiai 20 minučių. Padalinti į aštuonias lygias dalis ir iškočioti ant vaškinio popieriaus apvalios formos skritulį sulig popieriaus dydžio. Vieno skritulio viršų papuošti migdolais, vyšniomis ir spalvotais citrinais (citron) gabaliukais. Padaryti gėlelę vidury. Tuos tešlos skritulius su visu popierium dėti į apvalias 8 colių dydžio formeles ir kepti po dvi iš karto 350 F. 20-25 min. arba iki pakraštėliai angels. Atvėsinus nuimti popierių. Kai visi bus iškepti, aptepti slyvų mišiniu kiekvieną ir sudėti vieną ant kito. Ant viršaus dėti tą papuoštą plokštainį. Lengvai prispausti, suvynioti į aliumininį popierių ir palikti

3-4 dienas kambario temperatūroje, kad susistovėtų. Po to padėti šaltoj vietoj iki vartojimo. Prieš valgymą pabarstyti viršų ir pakraščius pudrinio cukrum. Pjaustyti augštais siaurais gabeliais.

Slyvų mišinys:

$1\frac{1}{2}$ svaro slyvų (džiovintų) užpilti $2\frac{1}{2}$ puoduko vandens. Uždengti ir virti pamažu 20 min. Nusunkti ir sunką atidėti. Išimti kauliukus iš slyvų, sukapti smulkiai ir vėl sudėti į tą skystį, kur virė. Pridėti 2 šaukštukus citrinos sunkos, 1 šaukštelį citrinos žievelės, $\frac{3}{4}$ puoduko rudo cukraus, 1 šaukštelį cinamono. Viską dar virti maišant iki cukrus ištirps, ir visa košelė pasidarys tinkamo tirštumo tepimui. Tepti tortą atvėsusia mase.

Graiškiški sausainiukai

Proporcija:

- 1 svaras sviesto,
- $1\frac{1}{2}$ puoduko smulkiai kapotų pakeptų migdolų,
- $\frac{3}{4}$ -1 puodukas cukraus,
- 2 kiaušinių tryniai,
- 6-7 puodukai miltų,
- pudrinio cukraus.

Darbas:

Išsukti sviestą su cukrum labai smarkiai iki purumo. Sudėti riešutus ir kiaušinių trynius. Gerai išmaišyti. Įpilti užtenkamai miltų, kad pasidarytų minkšta tešla. Tešlą maigyti su pirštais apie 15 min. Atlaužti gabaliuką tešlos su rankomis, pavoliojant padaryti mėnulio formos riestainiukus. Arba iškočioti ir išspausti įvairiomis sausainių formelėmis. Kepti prie 350 F. ant neteptos sausainiams formos 20 min., arba iki lengvai pagels (neperkepkitė). Dar karštus pabarstyti pudrinio cukrum. (Bus apie 12 tuzinų).

Vengriškas riešutų tortas

Proporcija:

- 5 kiaušinių tryniai,
- 1 puodukas smulkaus cukraus,
- 2 šaukštai citrinos sunkos,
- $\frac{1}{2}$ svaro riešutų (hazelnuts), maltų,
- $\frac{1}{2}$ puoduko smulkių duonos trupinių,
- $\frac{1}{2}$ puoduko nuplautų ir nusaustų razinkų,
- 5 kiaušinių baltymai.

Darbas:

Išplakti kiaušinių trynius iki tirštumo. Supilti pusę cukraus ir plakti trynius iki cukrus ištirps ir masė bus vienoda ir tiršta. Tuomet supilti citrinos sunką, išmaišyti; įdėti maltus riešutus, duonos trupinius ir razinkas.

Atskirai išplakti kiaušinių baltymus iki kietumo, supilti likusį cukrų ir gerai išmušti. Trynių ir riešutų mišinį atsargiai sumaišyti su baltymais, supilti į dvi 8 colių didumo ir popierium išklotas išleptas formutes. Kepti prie 400 F. 30-35 min. Atvėsinti ir išėmus iš formelių perptęti plakta grietinėle arba šokoladiniu kremu.

Ukrainietiški kalėdiški sausainiai

Proporcija:

- 1 puodukas minkšto sviesto arba margarino,
- $\frac{2}{3}$ - $\frac{3}{4}$ puoduko smulkaus cukraus,
- 1 kiaušinis,
- 1 šaukštelis vanilijos,
- $\frac{1}{2}$ šaukštelio migdolų kvapo,
- 2 puodukai nesijotų miltų,
- $\frac{1}{2}$ šaukštelio kepimo miltelių,
- $\frac{1}{8}$ šaukštuko druskos.

Darbas:

Išplakti sviestą su cukrum iki purumo, tuomet įmušti kiaušinių ir prieškonius. Paskui sudėti miltus, druską ir kepimo miltelius. Išmaišius dėti į biskvitukams spausti mašinėlę arba formelę ir ant pateptos skardos išspausti įvairių formų sausainiukus. Kepti prie 350 F. 12-15 min., arba iki kraštėliai truputį pagels. Sausainiukus dar prieš kepant galima papuošti su vyšniom arba spalvotais saldinių karoliukais ir riešutais. Bus 8 tuzinai sausainiukų.

Olandiškas vyniotinis su migdolais

Proporcija:

- $1\frac{1}{2}$ puoduko šalto sviesto. (1 puodukas bus $\frac{1}{2}$ svaro,
- 2 puodukai nesijotų miltų,
- 9-10 šaukštų labai šalto vandens,
- migdolų mišinio.

Darbas:

Atšaldyti sviestą šaldytuve, (frezer). persijoti miltus į dubenį, šaltą sviestą, supjaustyti maždaug colio storumo riekelėmis. Kiekvieną riekutę dar supjaustyti į $\frac{3}{4}$ colio kvadratus. Sudėti supjaustytą sviestą į miltus ir

LIETUVIŠKAS SERVYZAS

Puošnus gėlių išdėstymas ir stovylėlė kalėdinių vaišių stalo — bufeto papuošimui.

išmaišyti su šakute iki gerai visi apsvilio miltai. Pilti vandenį atskirai po šaukštą maišant su ranka iki visas vanduo bus supiltas ir visas mišinys bus galima suspausti į nelygų rutulį. Išimti tešlos rutulį ant pamiltuotos lentos ir iškočioti $\frac{1}{2}$ colio storumo keturkampį plokštainį. Sulenkėti kraštus vieną ant kito, kad pasidarytų 3-jų sluoksnių ir vėl iškočioti iki bus $\frac{1}{2}$ colio storumo. Pakartoti tokį sulankstymą 6 kartus, padedant kuriam laikui į šaldytuvą, jei sviestas pasidarytų perminkštas. Paruoštą tešlą padalinti į dvi dalis, suvynioti ir padėti iki bus reikalinga kepimui.

Prieš kepant iškočioti vieną pusę tešlos $\frac{1}{8}$ colio storumo keturkampį 16x9 colių pailgą plokštainį. Perpjauti pusiau išilgai tešlos. Uždėti ant vieno tešlos gabalo migdolinio mišinio pailgai iškočiotą roliuką ir suvynioti į tešlą, pakraštėlių patepti kiaušinio baltumu ir gražiai užspausti, kad užsiklijuotų. Iš to pailgo ritulio galima padaryti riestainio, pasagos arba kokios raidės pavidalą. Kepti ant plokščios formelės. Prieš kepant, viršų subadyti keliolika vietų su šakute. Kepti prie 450 F. maždaug 20-25 m. Atvėsusį vyniotinį puošti liukru ir apibarstyti pjaustytais ir apkepintais migdolais.

Migdolų mišinys:

$\frac{1}{2}$ svaro maltų migdolų, 1 puodukas smulkaus cukraus, 1 išplaktas kiaušinis, 2 kiaušinio tryniai, tarkuota žiėvelė nuo dviejų citrinų.

Viską sumaišyti ir suvynioti į keturias pailgas plonas lazdeles. (15 col.). Padėti šaltai iki vartojimo.

Lenkiškas mozūrėlis

$\frac{1}{2}$ puoduko minkšto sviesto arba margarino,
 $\frac{3}{4}$ puoduko cukraus,
 1 išplaktas kiaušinis,
 2 puodukai miltų,
 $\frac{1}{4}$ šaukštelio druskos,
 3-4 šaukštai pieno,
 1 puodukas kapotų razinkų,
 1 puodukas datulių (dates).
 1 puodukas juodųjų fygų,
 1 puodukas riešutų,
 $\frac{1}{2}$ puoduko cukraus,
 2 išplakti kiaušiniai,

2 šaukštai citrinos sunkos.

Vieno apelsino sutarkuota žiėvelė ir sunka.

Darbas:

Sviestą, cukrų ir kiaušinių ištrinti iki purumo. Supilti miltus, druską ir pieną ir užminkyti tešlą. Iškočioti ir įkloti į negiliai keturkampę didelę formą (10 x15). Kepti prie 350 F. 20—25 min., arba iki pakraštėliai lengvai pagels. Likusius produktus sumaišyti kartu ir užpylus ant iškepto sviestinio plokštainio, išlyginti su šaukštu ir dar kepti 20 minučių. Išėmus dar karštą galima papuošti su cukruotom vyšniom (raudonom ar žaliom) ir pjaustytais riešutais. Atvėsusį supjaustyti nedideliais keturkampiais gabaliukais. (Bus apie penki tuzinai sausainių).

Kepta žąsis su bulvių kimšalu

Proporcija:

$\frac{1}{2}$ svaro kiaušienos dešrelių mėsos (pork sausage meat), žąsies sparneliai, kaklas, skilviukas, širdis.
 1 didelis svogūnas sukapotas,
 $\frac{1}{2}$ skiltelės kapoto česnako,
 12 šaukštai paukštienos prieskonių, (poultry seasoning).
 $1\frac{1}{2}$ šaukštuko druskos,
 3 puodukai karštos bulvių košės,
 2 puodukai minkštų duonos trupinių,
 1 išplaktas kiaušinis,
 $\frac{1}{4}$ puoduko kapotų petruškų,
 10-12 svarų išvalyta žąsis.

Darbas:

Pakepinti dešrelių maltą mėsą kep-

tuvėj iki nebebus rausva. Nusunkti taukus, susmulkinti, padėti atskirai. Į keptuvę dėti nuimtą virtą mėsą nuo žąsies kaklo, kapotą skilvelį, širdį, česnaką ir svogūną. Pakepinti iki paruduos. Į virtą bulvių košę sudėti dešrelių ir pakepintą mėsą, prieskonius, duonos trupinėlius ir kiaušinių. Išmaišius viską, kimšti žąsies tuštumą. Kepti žąsį apvertus nugara į viršų prie 325 F. 3 valandas. (Pridengti viršų aliuminiu popierium). Po 3 val. apversti, vėl uždengti ir dar kepti $1\frac{1}{2}$ —2 val., arba iki paspaudus žąsies kojos raumenį su dviem pirštais, mėsa bus minkšta. Iš suvarvėjusios sunkos padaryti padažą, į padažą įdėti 2—3 šaukštus balto vyno.

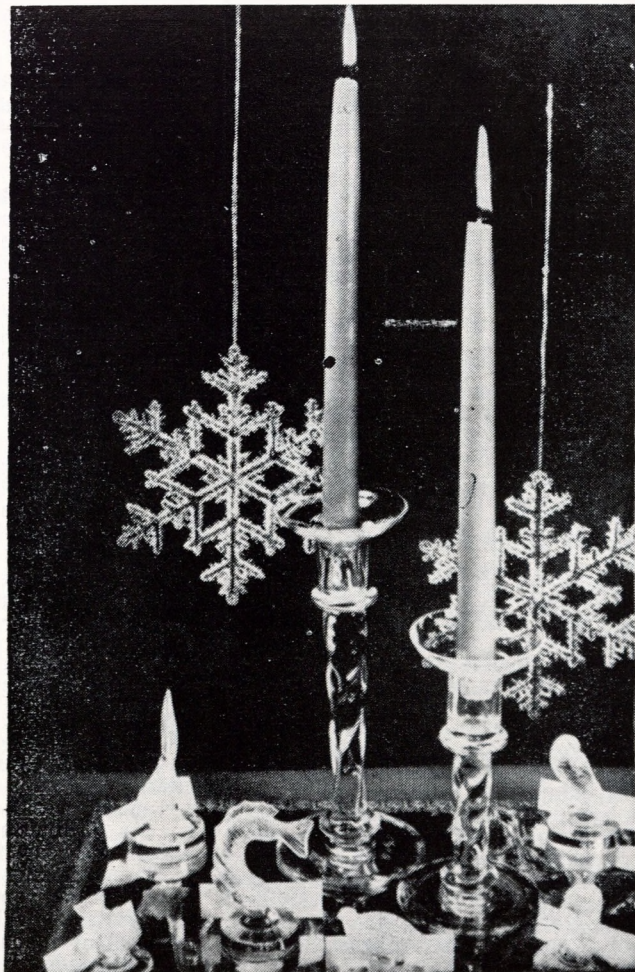
Kepta žąsis danišku būdu

Proporcija:

$\frac{3}{4}$ svaro džiovintų slyvų,
 $\frac{1}{2}$ puod. razinkų,
 4 rūgštūs obuoliai, nulupti ir supjaustyti,
 1 išplaktas kiaušinis,
 $\frac{1}{2}$ šaukštuko druskos,
 10-12 svarų žąsis.
 $1\frac{1}{2}$ puod. verdančio vandens arba apelsinų sunkos,
 $\frac{1}{2}$ puod. duonos džiuvesėlių,
 2 šaukštukai cukraus,
 $\frac{1}{4}$ puod. margarino arba taukų.

Darbas:

Užpilti slyvas verdančiu vandeniu, uždengti ir pavirinti 20 min. Nudengti ir dar virinti iki skysčio liks $\frac{3}{4}$ puoduko. Nusunkti ir atvėsinti. Išimti kauliukus iš slyvų ir slyvas supjaustyti

KALEĖDINIS

STALO

DEKORAVIMAS

į 4 dalis. Sunką nuo slyvų, slyvas, razinkas, obuolius, duonos džiovėsius, kiaušinių, cukrų ir druską kartu sumaišyti ir prikimšti žąsį. Kepti nedegtam inde, žąsį krūtine į viršų. Aptepti lydytu margarinu. Kojas suvynioti į aliuminį pop. Kepti prie 350 F. 2 v. Su-badyti su šakute riebesnėse vietose ir dar kepti 2½—3 val. arba iki žąsis bus minkšta.

IVAIRIŲ TAUTŲ KALEDINIAI PAPROČIAI

Graikijoj šeimininkė kepa vad. Vosilopitą — duoną valgyti Kalėdų rytą. Sidabrinis pinigas esti ikepamas į duoną ir tas gabalas duodamas jauniausiam šeimos nariui. Tai „užtikrina“ jam visus metus laimę ir gerą sveikatą. Kaikuriose šeimose kalėdinis stalas nenuimamas. Valgiai paliekami, nes tikimasi, kad Šv. Bazilijus apsilankys naktį ir turės kuo pasivašinti.

Austrijoj yra tradicija keturias savaites prieš Kalėdas nupinti vainiką iš eglės šakelių. Jis vadinamas advento vainiku. Padedamas vidury stalo ir uždegama raudona žvakė, kai vakarais giedamos kalėdinės giesmės ir meldžiamasi. Kiekvieną sekmadienį uždegama nauja žvakė. Kalėdų tradicinis pyragas yra vyniotinis su aguonomis.

Skandinavijoj vaikai duoda kalėdinę dovaną paukščiams, vadinamą „paukščių eglute“. Tai yra pėdas kviečių, iškeltas ant kartelės, kad katės ir šunės neprietų. Kūčių vakarą vaikai iškilmingai jį išneša į sodą arba kiemą. Tas paprotys primena vaikams, kad per Kalėdas reikia prisiminti kiekvieną gyvą tvarinį.

Olandijoj Kalėdų senis yra vadinamas Šv. Nikalojum. Jis žinomas kaip Ispanijos vyskupas, kuris atvyksta laivu gruodžio penktą dieną (savo gimimo dienos išvakarėse). Kai sutemsta, Šv. Nikalojus atvyksta ant balto žirgo, lydimas savo tarno Juodojo Petro. (Juodasis Petras žino visus nedorus vaikus). Jis dalina dovanas visiems geriems vaikams, o po to vėl išvyksta į Ispaniją iki kitų metų.

Olandijoj Tradicinis Kalėdų pyragas yra „Banket“ — vyniotinis su migdolais.

Svedijoj labai įdomus paprotys — tai Šv. Liucijos „Šviesos festivalis“. Šv. Liucija, apsirengus baltu ilgu rūbu ir pasipuošusi devynių degančių žvakių karūna, būna to festivalio karalaitė. Gruodžio tryliką dieną, festivalio metu, ji dalina pyragaičius ir kavą žmonėms ir „atneša šviesą žiemose“. Istorijoje yra žinoma, kad ji buvusi Sicilijos nekalta mergelė kanikinė. Švedai savotišku būdu ją pasisavino.

Italijoj „Dvyliką vakarą“ vaikus aplanko La Befana ir atneša dovanų. Ją dar vadina „Amžina Klajūne“, arba „Senute iš kalnų“. Ji myli visus vaikus. Legenda sako, kad ji neteko savo vaikų ir vyro maro metais. Gyveno viena kalnuose ir vieną sykį ji sutiko tris karalius, matė piemenukus ir angelus. Tada susidėjusi visus savo vaikų likusius žaislus į krepšelį ir išėjusi įieškoti Kūdikėlio Jėzaus. Bet negalėjusi Jo surasti, nors apkeliausi visą žemę. Keliaudama dar šiandien dalinanti dovanas visiems vaikams, tikėdamasi, kad suras ir Kūdikėlį Jėzų.

DR. ILONOS GRAŽYTĖS PASKAITOS PASIKLAUSIUS

Toronto Akademikų Draugijos pakviesta dr. I. Gražytė skaitė įdomią paskaitą tema „Rašytojas ir visuomenė“. Doktorė pažymėjo, kad rašytojas veikia visuomenę ir visuomenė veikia rašytoją. Nėra nė vieno rašytojo, kuris stovėtų visiškai vienas. Šią santykį rašytojo su visuomene yra gražiai išreiškęs vienas iš ankstyvųjų Amerikos poetų Walt Whitman: „Aš dainuoju pats apie save, nes kiekvienas atomas priklauso man, priklauso taip pat jums“. Ne kiekvienas tačiau rašytojas vienodai nusiteikęs visuomenės atžvilgiu. Mažiausiai jos paiso rašytojas estetas. Šis tipas nepaiso tikrovės, jis įieško tiesos ir grožio. Jo menas turi pakilti augščiau kasdienybės, o tikras menininkas yra tas, kurio ir gyvenimas įdomus, tarsi koks meno kūrinys. Pasaulinėje literatūroje šį tipą atstovauja Oscar Wild, gi lietuvių tarpe H. Radauskas.

Antrajai rašytojų grupei, kurios reikšmė visuomenei yra žymiai didesnė, prelegentė priskyrė rašytoją kovotoją. Jis turi tam tikrą užduotį, jis yra užsiangažavęs. Šių rašytojų tarpe randame André Malraux (prancūzų rašytojas ir meno filosofas, lakūnas kovojęs Kinijoje ir Ispanijoje, pogrindy, vėliau palikęs karinę poltiuką). Čia taip pat priskiriamas Arthur Koestler (atstovas intelektualinio idealisto, dalyvavęs komunistiniame judėjime, vėliau juo nusivylęs). Ignazio Silone — (italas, antifašistas, didelių gabumų subrendęs rašytojas). Šita grupė kovoja už individo teises ir žmogaus laisvę. Jų veikimo laukas — politinė akcija. Daugelis jų yra turėję didelės įtakos jaunajai kartai.

Rašytojas kritikas kovoja bendrai už žmogaus teises. Jis skiriasi nuo kovotojo tuo, kad jis užsiangažuoja ne kuriai nors grupei, o bendrai žmogui. Kovotojas įieško atgarsio, kritikas kovoja su maža viltimi. Mažiausio atgarsio visuomenėje randa moralistai, didžiausio gi — satyrikai. Žymiausi šitos grupės atstovai anglų literatūroje Swift — jo socialinės kritikos tikslas pagerinti pasaulį. Charles Dickens — sentimentali meilė vargšui. Kritikuoja visuomenės institucijas. Gogolis romane Mirusios sielos — lyg veidrodį parodo skurdų visuomenės dvasinį gyvenimą. Kafka — kritikas šaltos visuomeninės sistemos. Žmogus lyg auka jo sukurtų institucijų. Šitos rūšies rašytojai nėra mėgiami. Lietuvių tarpe jie visai nepriimtini. Bet jų reikšmė yra ta, kad jie išryškina tai, ką visuomenė jaučia, bet nemoka suformuoti.

Ketvirtoji grupė — tikrovės liudytojai. Tai didžiausia ir populiariausia grupė — „Best Sellers“. Jų romano sritis — gyvenimo tikrovė. Čia priklauso Balzakas, bandęs atvaizduoti visą 19 amžiaus gyvenimą eilėje romanų, bendrai pavadintų „Žmogiškosios Komedijos“ vardu. Šitie rašytojai žiūri į gyvenimą, jo nekritikuodami ir duodami puikų vaizdą. Jie sugeba pastebėti detalę, žes-

ta, niuansą, toną. Šių rašytojų yra du prototipai: hašytojas, pasitraukęs iš visuomenės ir žiūrįs į ją objektyviai ir subjektyvus rašytojas.

Lietuvių literatūroje dauguma rašytojų priklauso tikrovės liudytojų grupei. Vienas iš jų — Marius Katiliškis, didelis žodžio menininkas, kai kuriais atvejais prilygsta Ernest Hemingway savo mokėjimu tobulai sukurti vaizdą skonio, kvapo ir pan. Galima būtų pasakyti, kad rinkiny „Užuovėja“ Lietuvos kaimo tikrovė tobulai atvaizduota. Deja išeivijoje nebuvo sukurta žymesnio romano, kuris būtų davęs tikrą tremtinio žmogaus vaizdą. Iš literatūros istorijos žinome, kad daugelis meno kūrinių gimė iš didelės kančios, tačiau kodėl gi tremtinys, išbėgęs iš tėvynės, nesukūrė didesnio veikalo? Suprasti tremtinio dvasią tegali tas, kas pats juo yra buvęs. Jam definiciją duoti yra bandęs a. a. C. K. Cirtautas dar būdamas tremtiniu savo rašinyje „Portraet des Heimatlosen“. Jis tremtinį lygina su medžiu, išversu iš šaknų. Kaip toks medis negali iš viso stovėti, taip ir tremtinys neturi jokio pagrindo po kojom, jis netikras savim, jis netekęs bet kokia jausmo tvarkai, pareigai, jis pats savęs nepažįsta. Jis kaltina savo likimą, jis velka save per gyvenimą, jis skeptiškas bet kam. Ir jeigu jam nepasiseka surasti atramą — žmogų ar vietą, kuri jį priimtų ir kur jis vėl galėtų įsišaknyti — jis staiga ar pamažu save sunaikina.

Likimas lėmė mums surasti vietą, kuri mus priglaudė ir leido pradėti iš naujo. Bėlieka laukti, kad kas nors iš rašytojų padarys rimtesnį bandymą atvaizduoti tą krizę žmogaus, pradedančio antrą gyvenimą.

★ ★ ★

Immaculata spaustuvė pradėjo veikti 1948 metais. Per tą laiką išspausdinta nemaža maldaknygių, knygų bei įvairių žurnalų tomų. Seserys ne tik spausdina, bet ir leidžia knygas. Nemaža jų pastangomis yra išleista religinio turinio knygų, bei brošiūrų. Jos leidžia ir vienintelį vaikams žurnaluką „Eglutę“.

Mūsų laikais, o ypačiai mūsų tautai, spaudos darbas yra aktualus. Spausdintas geras žodis kelia širdis ir lavina protus. Lietuviams, norintiems išlikti savo tautai, yra nepaaiminama priemonė. Seserys, Dievo žodį platinamos lietuvių kalba, tuo pačiu padeda išlikti savo tautai gyvai ir svietimuose kraštuose.

Lietuviškas filmas — dokumentinis „Naktis prieš parodos atidarymą“, gamintas Vilniuje. Airijoje Cork mieste, įvykusiame tarptaut. festivalyje gavo antrą premiją. Bendrai lietuviškiems filmų gamintojams iki šiol labai nesiėkė, nes nieko gero nepavyko sukurti. Gautoji premija yra pirmas pavykęs bandymas.

• Atsiųsta paminėti

Dr. J. Prunskis, Mokslas ir religija. Išleido "Lietuvių Dienų" leidykla, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, Calif. fornia 1964. 142 psl. Kaina \$2.00.

Dr. J. Prunskio knyga bus įdomi visiems tiems, kurie domisi Dievo, religijos ir mokslo klausimais bei tarpusavyiais jų santykiais. Pasakojimas lengvas, gyvas, patraukiantis. Knyga išleista gražiai, viršelį dengia applanas. Gaunama LD leidykloje ir pas knygų platintojus.

Nerima Narutė, Relikvijos. Poezija. Lyriniai natūrmortalai. Išleido „Lietuvių Dienų“ leidykla, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, Calif. 90029 Donelaičio metais. 72 psl. Viršelio applaną piešė Paulius Jurkus. Kaina \$2.00.

N. Narutė (K. Bulsienė) iki šiol buvo žinoma iš kupinų tėvynės ilgesio eilėraščių, spausdintų Ateity, Aiduos, Lietuvių Dienose. „Relikvijos“ yra jos pirmas, bet brandus rinkinys, kuriame telpa 54 lyriniai eilėraščiai, atauti gimtosios žemės grožiu. Tie eilėraščiai — tai mažytės mozaikos, atspindinčios įvairius lietuviškos buities aspektus, kadaise autorės jautriai išgyventus tėvynėje. Autorė originaliu žodžiu apipavidalina vaizdus, nuo pat vaikystės nešiotus savo sielos gelmėse. Relikvijos — simbolinis žodis, reiškias visa tai, kas Lietuvoje mums buvo gražu ir miela, brangu ir šventa, ir kas dabar liko tik atminimuose.

Knyga išleista dailiai, viršelis papuoštas dviejų spalvų applanu piešiniu, kurį darė P. Jurkus. Poezijos mėgėjai džiaugsis šiuo neeiliniu literatūriniu debiutu.

Juozas Almis Jūragis „Tolimieji Miškai“. Eilėraščiai. Išleido Knygų klubas „Gintaras“, Sydney, Australija 1964 m. Spausdino Minties spaustuvė. Kaina 15 šilingų. 142 psl. leidinys. Knygos išvaizda graži ir meniška, nors be jokių iliustracijų. Poetas savo poezijos stiliumi ir tematika priklauso po maironinio periodo poetų grupei. Naujos tėvynės tematikos beveik nėra. Tai nostalgiskas ir lyrinis senosios tėvynės gamtos aprašymas, kuri Kr. Donelaičio pavyzdžiu skirstoma keturiais metų laikais! Poezijos mėgėjai šioje knygoje ras daug džiaugsmo vandand.

Alė Rūta „Gyvenimo lašai“. Eilėraščiai. Išleido Knygų Klubas „Nida“ Londone, Didžiojoje Britanijoje. Kaina nepažymėta. Leidinėlis kuklutas 56 psl. ir apie 50 buitinių eilėraščių. Alė Rūta dviejų literatūrinių premijų laimėtoja jau seniai bando savo talentą ir poezijoje. Šis leidinėlis bus jos antiras, bet kad prie eilėraščių nepažymėta jų sukūrimo data, tai reikia spėti, kad jie visi jau parašyti Naujajame Pasaulyje, šiltoje Californijoje.

Alė Rūta žaisminga ir gausi, ji lengvosios poezijos sparnais plevėna virš gyvenimo, nei jame paskęsdama nei tragiškai kentėdama. Todėl ir tematika lengvutė, sukoncentruota mažuose gyvenimo įvykiuose, bei daiktuose. Nors be stiliaus imantrumo ir didelių kentėjimų jos poezija veikia kaip kukli kanklių muzika.

Laiškai Lietuviams, 1964 m., 6, 7, 8 ir 9 numeriai. Vol. XV.

Laiškai Lietuviams vis labiau tampa sociologinis bei literatūrinis žurnalas. Jis sugeba apie save sutelkti gyvesnės dvasios išeivijos kunigus ir pasauliečius katalikus. Turinio įvairumu ir nekomplikuotumu jis turėtų būti skaitomas, o gal net rašomas priaugančios akademikų kartos. Jame galima rasti labai gerų informacijų iš Katalikų Bažnyčios Visuotinio suvažiavimo darbų, ko kituose žurnaluose pasigendama. L. Lietuviams gyvai reaguoja į esminius šeimos klausimus, kaip gausių šeimų klausimą, pasauliečių apaštalavimą, moters darbą, mažamečių nusikaltimus. Įdomi yra religinė pusė ir gausi kultūrinė apžvalga.

Prenumerata metams \$3,—.

Adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, Illinois 60636.

Skautų Aidas, 1964 m. Nr. 9 ir 10. Labai patrauklus ir mažamečiui jaunuoliui suprantamas žurnalas. Gausu artimo ir gamtos meilės rašinėlių. Be abejonės, tai nepamainoma priemonė lietuviybės ir apskritai auklėjimo.

Žurnalo vyr. redaktorius V. s. A. Saulaitis. Leidžia Lietuvių Skautų Sąjunga. Spausdinamas JAV-bėse. Prenumerata metams \$ 3.00. Adresas: Skautų Aidas, P. O. Box 222, Thompson, Conn. 06277, USA.

Lietuvių Dienos — Lithuanian Days. Rugšėjis, 1964 Donelaičio m. Nr. 7 (149). XV metai.

Turinyje: Lietuviai krepšininkai — Vingio. Prof. Pr. Jucaitis — chemikas. Irena Ramunė — Kvepėjimas baltųjų malabarų — eilėraščiai ir plati literatūrinė bei visuomeninės veiklos apžvalga. Angliškame skyriuje informacija apie knygas, ženklius ir politinės žinios. Viršelyje lietuviai krepšininkai ir antroje pusėje New Yorko parodos liet. skyrius. Prenumerata metams \$ 6.00, garbės \$ 10.00.

Adresas: Lietuvių Dienos, — Lithuanian Days. 4364 Sunset Blvd., Hollywood 29, California USA.

Lietuviai Amerikos Vakaruose. 1964 m. spalio mėn. Nr. 10. Turinyje: Kalifornijos Lietuvių Diena. Gausios iliustracijos. Dialogas su Jaunimu. Plati mokyklinio gyvenimo apžvalga. Leidžia Antanas Skyrius, redaguoja Red. Kolektyvas. Spausdina Lietuvių Dienų spaustuvė. Vakarinių lietuvių bendruomenės leidinys. Prenumerata \$ 3.00.

Stasys Yla, „Dievas sutemose“. Religiniai lūžiai lietuvių gyvenime. „Tėviškės Žiburių“ leidinys, Toronto, 1964 m. Kaina \$3.00.

Kun. Stasys Yla yra daugelio religinio pobūdžio knygų autorius. Iš katechinių pergyvenimų žinoma jo knyga „Žmonės ir žvėrys dievo miške“. Autorius psichologiniai nagrinėja lietuvių žymesnių žmonių religinius lūžius, kaip V. Biržiškos, Bagdono, rašytojo Jono Biliūno, rektoriaus prof. Čepinsko, Gravroko, rašytojo Vinco Krėvės, prof. Kuzmos, prezidento A. Smetonos ir kt. Lietuvių raštijoje toks leidinys bene bus pirmas. Ši knyga pravers paskaitininkams, pamokslininkams, kalbėtojams, rašytojams, mokytojams, tėvams ir kunigams.

Šio leidinio pirma redakcija buvo praėjusiais metais spausdinama „Tėviškės Žiburių“ atkarpoje, papildyta ir praplėsta. Ją skaitydami gyvai prisiminsime Nepriklausomos Lietuvos gyvenimą ir vadovavusius asmenis.

• Laiškai

Mielą Redaktore ir Jūsų Bendradarbes sveikiname:

Pax Caritas Christi!

Visos seselės ir mūsų našlaitės sveikiname Jus Kalėdų šventėse, linkėdamos ir karštai prašydamos užgimusių Kūdikėlių Jėzų daug tyro džiaugsmo Kalėdose ir palaimos Naujiems 1965 Metams.

Už Jus aukoja šv. Mišias šv. Komunijos mūsų maldas ir pasiaukojimus.

Telaimina Jus visas Kūdikėlis Jėzus ir visų mūsų Motinėle Švenčiausia Marija.

Ta proga dar primenu, kad begaliniai esu dėkinga už man siunčiamą „Moterį“ ir kitą lietuvišką spaudą, ypatingas ačiū už daugelį siuntinėlių kalėdinių atviručių, kurias platiname mergaičių indėnių tarpe.

Pavedamos Jus ir visas bendradarbes Kūdikėliui Jėzui ir Marijai pasilieku dėkingos ir maldoje visoms Jūsų intencijoms

J. M. J. ir M. T. Šv. P. Marija Širdies Jėzaus

Casa De San Francisco Solano
Requena — Peru South America

Mielą Redaktore,

Būdama tėviškėję ilgėjau tolimų kraštų, žavėjau jų paslaptingumu, o kai iškeliavau ir patekau į tremtinio gyvenimo vargus ir klystkelius, kai pajutau benamybės tokią sunkią našatą, ilgiosios vėl tos mažytės brangios tėviškės, kurioje nėra pavojaus nei paklysti nei pražūti, ak, tas ilgesys...

Jūsų redaguojama „Moteris“ kaip viešnia iš tėvynės, ji kiekvienu kartu žadina mano ilgesį ir neleidžia tėvynės meilės ugnėlei išgesti. Kas mus lankytų išblaškytas po platųjį pasaulį, jei nebūtų sparnuotos „Moters“.

Su meile ir dėkingumu

Ramutė Verikaitienė - Paškevičiūtė.
Kalėdos, 1964 m. Don Mills, Kanada.

Garbės prenumeratoros.

Rt. Rev. Msgr. F. Juras — Lawrence, Mass., Bieliauskaitė L. — Chicago, Ill., Dr. B. Gruzdienė — Detroit, Mich.

Žurnalui auکوjo.

\$4.00 — S. Liuimienė, Toronto, Ont.
\$3.00 — Dr. B. Gruzdienė, Detroit, Mich.

Po \$2.00 — V. Masilionienė, Dayton, Ohio, V. Moklikaite, Toronto, Ont., B. Stark — Santa Monica, Calif., S. Ambrozevičienė, Detroit, Mich.

Po \$1.00 — T. Alenskienė, Chicago, Ill., M. Bulvičienė, Hollis, N. Y., D. Danienė, Ottawa, Ont., L. Gailiūšienė, Cleveland, Ohio, J. Grigaliūnienė, Chicago, Ill., E. Jucevičienė, Chicago, Ill., E. Juknevičienė—Chicago, Ill., I. Kandrotienė, Toronto, Ont., M. Kuprionienė, Ruston, Louisiana, V. Lavinskienė — Cicero, Ill., V. Misevičienė, — Toronto, Ont., Paketurienė J. — Rodney, Ont., S. Petruilienė — Toronto 4, Ont., E. Ribokienė — Omaha, Nebr., Dr. P. Strimaitis — Chicago, Ill., S. Ziedonienė — Cleveland, Ohio, O. Norvilienė — Chicago, Ill.